

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผลของการใช้หนังสือนิทาน “จีเอ” (ฉบับยาวิ-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์ และคณะ

สนับสนุนโดย

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ปี พ.ศ. 2563

ผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัย
เรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
นัชชิตา บาเกาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
รุสนี ปาเซเลาะ	สมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้
ฝ้ายลิกา ยาแดง	สมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้
อิลฮัม หะยีมะสาและ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สนับสนุนโดย

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียน และความสัมพันธ์ในครอบครัวตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยประชากร เป็นผู้ปกครองรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกิจกรรมโครงการเสริมสร้างสุขภาวะแม่รุ่นใหม่ยุค Thailand 4.0 โดยสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ จำนวน 710 คน จาก 9 ตำบล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 256 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตำบลเป้าหมายอย่างง่ายในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้จำนวนตำบล 4 ตำบล โดยเป็นตำบลในจังหวัดปัตตานี 1 ตำบล จังหวัดยะลา 2 ตำบล และจังหวัดนราธิวาส 1 ตำบล จากตำบลทั้ง 4 ตำบล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 320 ชุด ผ่านแกนนำกลุ่มสตรีของแต่ละตำบล ซึ่งแบ่งเป็นตำบลละ 80 ชุด และได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 205 ชุด แบ่งตามจังหวัดเป็นปัตตานี 96 ชุด (ร้อยละ 46.8) ยะลา 60 ชุด (ร้อยละ 29.3) นราธิวาส 49 ชุด (ร้อยละ 23.9)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการแม่รุ่นใหม่จาก 9 ตำบล ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส จำนวน 205 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จากจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ จังหวัดยะลา ร้อยละ 29.3 และจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 23.9 ตามลำดับ และส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวนร้อยละ 95.6 โดยผู้ใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ส่วนใหญ่เป็นแม่ จำนวนร้อยละ 82.4 และส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี จำนวนร้อยละ 41.5 เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวนร้อยละ 42 และลักษณะงานหรืออาชีพส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน จำนวนร้อยละ 57.6 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 3 คน จำนวนร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ มีบุตร 2 คน จำนวนร้อยละ 24.9 และมีบุตร 1 คน จำนวนร้อยละ 21.5 โดยส่วนใหญ่บุตรมีอายุอยู่ระหว่าง 3-4 ปี จำนวนร้อยละ 39.5 และรองลงมาคือ 1-2 ปี จำนวนร้อยละ 30.2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ จำนวนร้อยละ 44.9 และสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงามและน่าสนใจ จำนวนร้อยละ 56.1

รองลงมาคือ หนังสือมีการแปลเป็นภาษา "ยาวี" จำนวนร้อยละ 39.5 หนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง จำนวนร้อยละ 31.7 และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จำนวนร้อยละ 30.2 ตามลำดับ

ในส่วนข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" พบว่าอุปสรรคสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ การไม่มีเวลาในการอ่าน จำนวนร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ ไม่มีหนังสือให้อ่าน จำนวนร้อยละ 25.9 การมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากกว่าการอ่าน จำนวนร้อยละ 20.5 และการไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง จำนวนร้อยละ 14.6 ตามลำดับ และความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" 2-3 วันครั้ง จำนวนร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ อ่านทุกวัน จำนวนร้อยละ 29.8 อ่านสัปดาห์ละครั้ง จำนวนร้อยละ 13.7 และอ่าน 1 ครั้งในหนึ่งเดือน จำนวนร้อยละ 4.4 ตามลำดับ ในด้านระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ให้ลูกฟัง พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งในการอ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ระหว่าง 6-15 นาที จำนวนร้อยละ 67.3 รองลงมาคือ ใช้เวลา 16-30 นาที จำนวนร้อยละ 17.6 ใช้เวลาน้อยกว่า 5 นาที จำนวนร้อยละ 11.2 และใช้เวลา 31-60 นาที จำนวนร้อยละ 2.4 ตามลำดับ

การประเมินผู้ปกครองก่อนและหลังจากได้รับหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" พบว่าก่อนได้รับหนังสือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเป็นบางครั้งมากถึงร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ ไม่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเลย จำนวนร้อยละ 22 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 10.2 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 61 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 39 โดยไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่เล่นกับลูก หลังจากได้รับหนังสือ เมื่อพิจารณากิจกรรมการกอดลูก พบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างกอดลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ กอดลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 45.9 และไม่กอดลูกเลย จำนวนร้อยละ 4.9 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการกอดลูกมากขึ้น โดยส่วนใหญ่กอดลูกทุกวันเป็น จำนวนร้อยละ 80.5 และกอดลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 19.5 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดไม่กอดลูกหลังจากได้รับหนังสือ สำหรับการบอกรักลูกพบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 42 และไม่บอกรักลูกเลย จำนวนร้อยละ 6.3 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 76.1 และบอกรักลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 23.9 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่บอกรักลูกหลังจากได้รับหนังสือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ที่มีต่อพัฒนาการลูก จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการลูก

อยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ 1) เมื่อฉันทอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข 2) ลูกของฉันทารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง 3) เมื่อฉันทคุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจะมีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ 1) หนังสือช่วยฉันทใช้เวลากับลูกมากยิ่งขึ้น 2) หนังสือช่วยฉันทมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง 3) หนังสือช่วยให้ฉันท้องการพัฒนาด้านการดูแลลูก

การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญคือ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หน่วยงานส่งเสริมบุตรและครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข สถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ควรให้การสนับสนุนในการผลิตหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” หรือหนังสือนิทานประเภทอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่ไม่สามารถเข้าถึงหนังสือที่มีคุณภาพ 2) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมกับบุตรผ่านหนังสือหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับบริบท การพัฒนาผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการเวลาในการอ่านหนังสือหรือเล่นกับบุตร รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญในการเลี้ยงดูและทำกิจกรรมกับบุตรอย่างต่อเนื่อง 3) การผลิตหนังสือสำหรับบุตรหรือผู้ปกครองควรมีการทำให้เป็นสองภาษาหรือแปลเป็นภาษาที่ผู้ปกครองหรือบุตรสามารถเข้าใจได้ง่ายหรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมและบริบทในแต่ละพื้นที่ 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ควรใช้งบประมาณกองทุนส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลหรือกองทุนอื่น ๆ เพื่อซื้อหนังสือให้ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ควรทำกิจกรรมแจกหนังสือแก่ผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพแก่บุตรผ่านกิจกรรมการอ่านของผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพในครอบครัวต่อ และ 5) หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ สกสว. สสส. เป็นต้น ควรกำหนดให้การทำวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของหน่วยงาน และกำหนดเป้าหมายรวมถึงขอบเขตการใช้งบประมาณที่ชัดเจน และควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาหนังสือนิทานสำหรับบุตรและครอบครัวที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาบุตรและครอบครัวที่ครอบคลุมในทุกประเด็นการพัฒนา และให้สอดคล้องกับความเชื่อ วัฒนธรรม และบริบทในแต่ละพื้นที่ และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน การสร้างเครือข่ายการอ่านสำหรับบุตรและครอบครัวทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านให้ยั่งยืนในอนาคต

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
บทคัดย่อ.....	ฅ
Abstract.....	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
1.4 ข้อยกจำกัดในการศึกษา.....	3
1.5 วิธีการวิจัย.....	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่จะใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย.....	6
บทที่ 2.....	7
การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 หนังสือนิทานภาพประกอบสำหรับเด็ก	7
2.2 แนวคิดครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวมุสลิม	8
2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตร.....	10
2.4 แนวคิดกิจกรรมการเล่นของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาบุตร	12
2.5 แนวคิดพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียน.....	16
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3	23
ผลการวิจัย	23
3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	23
3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	25
3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	31

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก	33
3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	34
บทที่ 4.....	36
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	36
4.1 สรุปผลการวิจัย.....	36
4.2 อภิปรายผล	38
4.3 ข้อเสนอแนะ.....	41
รายการอ้างอิง	43
ภาคผนวก.....	47
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	48
ภาคผนวก ข ตัวอย่างภาพกิจกรรมการลงพื้นที่.....	52

สารบัญตาราง

ตาราง 1 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 205).....	23
ตาราง 2 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	25
ตาราง 3 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เรียงลำดับจากจำนวนคนที่ตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด	26
ตาราง 4 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เรียงลำดับจากจำนวนคนที่ตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด	28
ตาราง 5 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ในการอ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือ.....	29
ตาราง 6 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟัง.....	30
ตาราง 7 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	31
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก ..	33
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยเรียงลำดับจากคะแนนมากที่สุดถึงน้อยที่สุด.....	34

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน.....	26
แผนภูมิที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเหตุผลสำคัญของการใช้หนังสือนิทาน	27
แผนภูมิที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน	28
แผนภูมิที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการอ่านนิทานในช่วงเดือนแรกหลังจากได้รับหนังสือ	29
แผนภูมิที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านนิทาน "จ๊ะเอ๋" ให้ลูกฟัง.....	30
แผนภูมิที่ 6 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกก่อนกับหลังอ่านหนังสือนิทาน	32
แผนภูมิที่ 7 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการกอดลูกก่อนกับหลังได้อ่านหนังสือนิทาน	32
แผนภูมิที่ 8 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมบอกรักลูกก่อนกับหลังได้อ่านหนังสือนิทาน	33
แผนภูมิที่ 9 ความคิดเห็นผู้ปกครองต่อผลการใช้นิทาน "จ๊ะเอ๋" ที่มีต่อพัฒนาการลูก	34
แผนภูมิที่ 10 ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลการใช้หนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ที่มีต่อ ความสัมพันธ์ในครอบครัว	35

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับการสนับสนุนทุนการวิจัยเพื่อประเมินการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวี-ไทย) ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายภาคส่วน คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณสุดใจ พรหมเกิด ผู้จัดการแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สสส. อาจารย์สรินฎา ปุติ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผศ.นพ.เทอดพงศ์ ทองศรีราช อาจารย์ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคุณทรงสมร พิเชียรโสภณ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 12 ยะลา ที่ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่ายิ่งในการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย และแนวทางการนำงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ อบต. กรงปินัง อำเภอกงปินัง จังหวัดยะลา อบต. โกตาบารู อำเภอรามัน จังหวัดยะลา อบต. บ้านเรียง อำเภอ รือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และอบต. มะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่เปิดโอกาสให้คณะผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับผู้ปกครองเพื่อประเมินการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการต่อไป นอกจากนี้คณะผู้วิจัยต้องขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย รวมถึงเครือข่ายพลังอ่านชายแดนใต้ที่ให้การสนับสนุน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้กำลังใจแก่นักวิจัยจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาสาระและข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้จะมีคุณูปการต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่าน บุตร และครอบครัว ในการกำหนดนโยบายสนับสนุน จัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมการอ่านของบุตรและครอบครัว โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความคิดเห็นในรายงานนี้เป็นของคณะผู้วิจัย หน่วยงานผู้ให้ทุนสนับสนุนและหน่วยงานต้นสังกัดไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และหากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

12 พฤษภาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ของผู้ปกครอง และ 2) ศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างสุขภาวะแม่รุ่นใหม่ยุค Thailand 4.0 โดยสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ จำนวน 205 คน คน จาก 4 ตำบล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส การศึกษาพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงค่ำก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ และส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือเพราะออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงามและน่าสนใจ โดยอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือมากที่สุดคือการไม่มีเวลาในการอ่านและไม่มีหนังสือให้อ่าน

2. หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวันเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 10.2 เป็นร้อยละ 61.0 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่เล่นกับลูกหลังจากได้รับหนังสือ กลุ่มตัวอย่างมีการกอดลูกทุกวันเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 45.9 เป็นร้อยละ 80.5 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดไม่กอดลูกหลังจากได้รับหนังสือ กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกทุกวันเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 42 เป็นร้อยละ 76.1 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่บอกรักลูกหลังจากได้รับหนังสือ

3. การใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการลูกอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ 1) เมื่อกอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข 2) ลูกมีอารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง 3) เมื่อคุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าผู้ปกครองได้นาน

4. การใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ 1) หนังสือช่วยให้ผู้ปกครองใช้เวลาอยู่กับลูกมากยิ่งขึ้น 2) หนังสือช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง 3) หนังสือช่วยให้ผู้ปกครองต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก

คำสำคัญ: หนังสือนิทาน ความสัมพันธ์ในครอบครัว พัฒนาการบุตร บุตรก่อนวัยเรียน

Abstract

This research aimed to (1) study generality of parents' use of "Peekaboo (Jawi-Thai version)" story books, (2) find out results of the use of "Peekaboo (Jawi-Thai version)" story books in terms of children's development and family relations in the southern border provinces contexts. This quantitative research surveyed 205 parents' opinions on joining Modern Mothers Wellness Promotion in Thailand 4.0 Era Project which was run by the Southern Border Youth Creative Association. These parents were from four sub-districts in the southern border provinces, including Pattani, Yala and Narathiwat provinces. The followings were the results of the study.

1. Most of the parents spent their before-bed time, or after activities are finished, on reading story books. Most of them preferred reading books to their children because of good designs and attractive graphics. They found not having times for reading story books, and not having interesting story books to read as obstacles and limitations for reading story books.

2. After receiving Peekaboo story books, the parents played Peekaboo with their children every day which was more frequently. The frequency increased from 10.2% to 61.0%. Moreover, every parents did play with their children after receiving the story book. Besides, the parents hug their children more often, as the percentages of hugging rose from 45.9 to 80.5, and every parents did hug their children after receiving the story book. In addition, the parents said love to their children more. The percentages of the frequency of parents' saying love to their children increased from 42 to 76.1, and every parents did say love to their children after receiving the story books.

3. The use of Peekaboo story books affected children's development in high level. The aspects that gained highest positive results were that (1) when hugged and played with, children look cheerful and happy, (2) children are in good mood and joyful, and (3) when children are talked to, they can look into parents' eyes and at parents' faces longer, respectively.

4. The use of Peekaboo book affected family relations in the highest level. The issues that were greatly influenced by the use of the story books were that (1) the books made parents spent more times with children, (2) the books gave parents knowledge about parenting, and (3) the books motivated parents to improve themselves in parenting, respectively.

Key words: story book, family relations, children development, preschool children.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

Every child needs at least one adult who is irrationally crazy
about him or her. (Bronfenbrenner, 1991)

การปฏิสัมพันธ์หรือการเล่นของผู้ปกครองกับลูกถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการและอารมณ์ของบุตร (Eisenberg, Fabes, & Murphy, 1996; Strayhorn & Weidman, 1991; Wood, 2002) ซึ่งการเล่นนั้นสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ปกครอง สถานการณ์ ทรัพยากร และบริบทของครอบครัว ศูนย์เพื่อการพัฒนาบุตรมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Center on the Developing Child at Harvard University, 2014) ได้นำเสนอกิจกรรมอย่างง่ายในครอบครัวที่ผู้ปกครองสามารถเล่นและมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรปฐมวัยที่สามารถส่งผลต่อพัฒนาการด้านการคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดคุยกับลูก การเล่นมือตบแปะ การแสดงบทบาทสมมุติ การเล่นเกมเลียนแบบ การสมมุติพ่อแม่เป็นต้นไม้ให้ลูกปีนป่าย การเล่นซ่อนสิ่งของไว้ในเสื้อและรอบตัว การร้องเพลงหรือเล่ากลอน การเล่นเกมช้อนแอบ และจ๊ะเอ๋ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมข้างต้นนอกจากพัฒนาบุตรให้สามารถเติบโตโดยมีพัฒนาการที่ดีแล้ว ยังสามารถส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive function skills) ของบุตรและสร้างความผูกพันในครอบครัวให้เข้มแข็งได้อีกด้วย

เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเล่นระหว่างผู้ปกครองกับบุตรซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการและทักษะการคิดของบุตรที่เหมาะสมตามช่วงวัย แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงได้ผลิตหนังสือแปลนิตาน “จ๊ะเอ๋” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานสื่อสารรณรงค์ โครงการ “สิ่งเล็ก ๆ ที่สร้างลูก” ของ สสส. ที่มุ่งสร้างความเชื่อมั่นและสร้างแรงกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ให้แก่บุตร ซึ่งทำได้ง่ายๆ ใกล้เคียง ๆ ตัว และได้จัดทำหนังสือเป็นแบบสองภาษา (ภาษาไทยกับภาษายาวี) เพื่อให้เข้าถึงผู้ปกครองในบริบทวัฒนธรรมพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีผู้ปกครองส่วนใหญ่สื่อสารโดยใช้ภาษามลายูท้องถิ่น ซึ่งหนังสือจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ปกครองในทุกพื้นที่ได้เห็นความสำคัญของการเล่นกับบุตร และมีความเข้าใจที่ถูกต้องในการเล่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของบุตรได้อีกทางหนึ่ง

การวิจัยนี้มีเป้าหมายหลักในการศึกษาผลของการใช้หนังสือนิตาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็น

การศึกษาการใช้หนังสือของผู้ปกครองหลังจากที่เครือข่ายพลังอ่านชายแดนใต้ ซึ่งเป็นแม่ข่ายในการกระจายหนังสือให้เข้าถึงครอบครัวในชุมชนกว่า 700 ครอบครัว เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ปกครอง และผลหลังจากที่ใช้หนังสือต่อพัฒนาการของบุตรและความสัมพันธ์ในครอบครัวผ่านกิจกรรม “จ๊ะเอ๋” ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่ผู้ปกครองนำไปปรับใช้ในบริบทของครอบครัวตนเอง การศึกษานี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผลที่เกิดขึ้นจริงตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยตรง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยการสำรวจประชากรแม่รุ่นใหม่ใน 9 ตำบล จากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อค้นพบสามารถนำไปสู่การพัฒนาหนังสือในรูปแบบต่างๆ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้ปกครองเพื่อพัฒนาสุขภาพของบุตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ของผู้ปกครอง

1.2.2 เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวตามบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.3.1 บุตรก่อนวัยเรียน หมายถึง บุตรวัยเตาะแตะ (Toddler) และบุตรเล็ก (Preschool age) ซึ่งในการศึกษานี้กำหนดช่วงอายุตั้งแต่ บุตรวัยเตาะแตะ ช่วงอายุ 1-3 ปี และบุตรเล็ก ช่วงอายุ 3-6 ปี

1.3.2 หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวิ-ไทย) หมายถึง หนังสือนิทานภาพประกอบภาพสี่ ด้านการเล่นระหว่างผู้ปกครองกับบุตรเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของบุตร ฉบับ 2 ภาษา (ภาษายาวิกับภาษาไทย) โดยคุณสุปรียา ทองธนากุล และจัดทำโดยศูนย์เรียนรู้สุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

1.3.3 พัฒนาการของบุตร หมายถึง พัฒนาการด้านอารมณ์ นิสัยร่าเริง การจ้องและมองหน้าผู้ปกครอง การจดจำท่าทางและเสียง การมีปฏิกริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ สมาธิและการจดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ

1.3.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว หมายถึง การใช้เวลาร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับบุตร การมีความรู้เรื่องการเล่นลูกของผู้ปกครอง การพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก ความเข้าใจบทบาทของผู้ปกครอง การมองเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก การรู้วิธีการเล่นกับลูก การเห็นความสำคัญของการเล่นกับลูก การใช้เวลากับครอบครัวมากยิ่งขึ้น การพูดคุยและสื่อสารกับสามีเรื่องลูก

1.3.5 บริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

1.4 ข้อจำกัดในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาครั้งนี้ จากการคำนวณขนาดกลุ่มประชากรเท่ากับ 256 คน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมดจำนวน 315 ชุด ไปยังกลุ่มเป้าหมาย แต่เนื่องจากสถานการณ์ Covid-19 ทำให้มีอุปสรรคในการเก็บแบบสอบถามตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยสามารถรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้นจำนวน 205 ชุด จากจำนวนทั้งหมดที่กำหนดไว้ที่ 256 ชุด

1.5 วิธีการวิจัย

การศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) รายละเอียดการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นผู้ปกครองรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการเสริมสร้างสุขภาวะแม่รุ่นใหม่ยุค Thailand 4.0 โดยสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ จำนวน 710 คน จาก 9 ตำบล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

- ตำบลโกตาบารู อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลกรงปินัง อำเภอกงปินัง จังหวัดยะลา ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลกะมิยอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 100 คน
- ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 คน
- ตำบลเรียง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการสตรี จำนวน 50 คน
- ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตร ยามาเน่ ที่ความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% จากประชากรจำนวน 710 คน ด้วยสูตร $n = N / 1 + N (e)^2$ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ $(710 / 1 + (710 * .0025))$ เท่ากับ 256 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตำบลเป้าหมายโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้จำนวนตำบล 4 ตำบล โดยเป็นตำบลในจังหวัดปัตตานี 1 ตำบล จังหวัดยะลา 2 ตำบล และจังหวัดนราธิวาส 1 ตำบล จากตำบลทั้ง 4 ตำบล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 320 ชุด ผ่านแกนนำกลุ่มสตรีของแต่ละตำบล ซึ่งแบ่งเป็นตำบล

ละ 50-100 ชุด และได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 205 ชุด แบ่งตามจังหวัดเป็นปัดตานี 96 ชุด (ร้อยละ 46.8) ยะลา 60 ชุด (ร้อยละ 29.3) นราธิวาส 49 ชุด (ร้อยละ 23.9)

1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือเป็นแบบสอบถามสำหรับเลือกตอบ การประเมินก่อนและหลังการปฏิบัติ และประเมินความคิดเห็นของผู้ปกครองในลักษณะแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังตัวอย่างแบบสอบถามในภาคผนวก 1 โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนหลังการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋”

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อการพัฒนาการของลูก

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

1.5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือวัด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในงานวิจัย มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.5.3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดข้อความคำถาม รวมถึงศึกษาวิธีการสร้างข้อความคำถามและเครื่องมือสำหรับการวิจัย

1.5.3.2 สร้างแบบประเมินตัวแปรทั้งหมด โดยใช้แบบเลือกตอบ แบบประเมินก่อนหลังการปฏิบัติ และมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ที่ประกอบไปด้วยข้อความเชิงบวก (มากที่สุด ถึง น้อยที่สุด) โดยการสร้างข้อความของแบบประเมินอยู่บนพื้นฐานที่ตรงกับบริบท และสถานการณ์ของการวิจัย

1.5.3.3 นำแบบประเมินทั้งหมด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาและตัดสินใจว่าเครื่องมือมีข้อความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ ถ้าผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วมีความเห็นตรงกันว่าข้อความมีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ก็สรุปได้ว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แต่หากผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นที่ไม่สอดคล้อง ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขใหม่ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำถามมีคุณภาพมากที่สุด

1.5.3.4 ผู้วิจัยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อความคำถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ หากมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อความคำถามข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า

0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง จากการศึกษาพบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.0 (อรพินทร์ ชูชม, 2545)

1.5.3.5 นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้ปกครองที่มีลักษณะคล้ายคลึงมากที่สุดกับกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งพบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha coefficient) ดังนี้ 1) คำถามทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 2) คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนหลังการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และ 3) คำถามเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของลูก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 และ 4) คำถามเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

1.5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือประสานงานในนามสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ ซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายของเครือข่ายพลังอ่านชายแดนใต้ เพื่อส่งไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 9 แห่ง เพื่อจัดกิจกรรมอบรมผู้ปกครองพร้อมกับขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ปกครอง โดยทีมวิจัยได้ทำการแจกจ่ายหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้แก่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน จำนวนคนละ 1 เล่ม พร้อมแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด และได้ทำการชี้แจงผู้ปกครองเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมหลังจากได้รับหนังสือแล้วอย่างน้อย 3 เดือน สำหรับการเก็บรวบรวมแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยได้มอบหมายให้แกนนำเครือข่ายในแต่ละตำบลทำการรวบรวมแบบสอบถามผู้วิจัยติดตามผลการเก็บข้อมูลกับแกนนำผู้ปกครองในแต่ละตำบลอย่างต่อเนื่อง จนได้แบบสอบถามตามที่กำหนด และคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ หากไม่สมบูรณ์ให้ผู้ปกครองที่ผู้วิจัยสามารถติดต่อ ได้ตอบแบบสอบถามใหม่ให้สมบูรณ์ เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.5.1 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบของแบบประเมินแต่ละชุด และคัดเลือกข้อมูลของตัวอย่างที่มีความสมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์

1.5.5.2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินแต่ละแบบประเมิน โดยทำการลงรหัสข้อมูล บันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติ และนำคะแนนที่ได้จากการลงรหัสไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1.5.5.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ใช้สถิติบรรยายเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มประชากร ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย 2) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อการพัฒนาการลูก ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่จะใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

การศึกษามูลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อการพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้เข้าใจข้อมูลการใช้หนังสือของผู้ปกครองและผลจากการใช้หนังสือ ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาบุตรและครอบครัว ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรตามช่วงวัย โดยเฉพาะการส่งเสริมการอ่านในบริบทสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หนังสือนิทานสำหรับเด็ก
2. แนวคิดครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวมุสลิม
3. แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตร
4. แนวคิดกิจกรรมการเล่นของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาบุตร
5. แนวคิดพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หนังสือนิทานภาพประกอบสำหรับเด็ก

หนังสือนิทานถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญประเภทหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียนรู้ ด้านสมอง ด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรม ด้านความสัมพันธ์ เป็นต้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gilkerson, Richards, & Topping, 2017; Huang, 2019; Mol, Bus, De Jong, & Smeets, 2008; ปวีณา ศรีวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญศรี, 2555; สุดใจ พรหมเกิด, 2553) หนังสือนิทานสำหรับเด็กนั้นมีหลายประเภท เช่น หนังสือภาพประกอบวรรณกรรมประเภทร้อยกรอง บทปλοบเด็กและบทเด็กเล่น หนังสือนิทาน นวนิยายสำหรับเด็ก หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก เป็นต้น (เยาลักษณ์ สุวรรณแข, 2546; วิภาดา โทณสูงเนิน, 2554) สำหรับหนังสือภาพประกอบ ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมจากครูและผู้ปกครองเพื่อใช้ในการพัฒนาเด็กนั้น หมายถึง หนังสือที่มีภาพประกอบหนังสือนิทานสำหรับเด็ก มีลักษณะเป็นภาพหรือส่วนประกอบเนื้อหาที่เป็นภาพวาด ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ (Visual image) เมื่อได้อ่านเนื้อหาแล้วภาพประกอบหนังสือช่วยอธิบายให้เรื่องนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น (ปวีณา ศรีวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลาะห์เพ็ญศรี, 2555)

สมาคมไทสร้างสรรค์ (2556) ระบุว่าหนังสือภาพจะประกอบด้วยภาพในสัดส่วนที่มากกว่าตัวหนังสือเหมือนหนังสือทั่วไป ในหนึ่งหน้ากระดาษอาจมีภาพอยู่เต็มหน้ามากถึงร้อยละ 70 เพื่อให้เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งหนังสือภาพอาจมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น นิทาน หนังสือเพิ่มความรู้ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น สำหรับรูปแบบของหนังสือภาพไม่จำเป็นต้องมีสีสันสดใส ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหนังสือและเป้าหมายในการอ่านของเด็ก เช่น หากเนื้อเรื่องมีบรรยากาศที่ อ่อนโยน

นุ่มนวล มีการบรรยายถึงอากาศยามเช้ายามเย็นหรือตอนค่ำก่อนเข้านอน ก็ควรมีภาพที่ใช้สีอบอุ่น และดูนุ่มนวลเข้ากัน ไม่ควรใช้ภาพวาดที่มีสีสันฉูดฉาด ในขณะที่ บางเล่มอาจจะมีสีสันสดใส หรือที่บิทม เช่นนั้นก็จะเข้ากันกับเนื้อเรื่องประเภทเรื่องราวที่เจิดจรัสเรืองหรือน่าตื่นเต้น ลึกลับตามลำดับ

2.2 แนวคิดครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวมุสลิม

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เกิดจากความสัมพันธ์ของกลุ่มคนอาจโดยสายเลือด การแต่งงานหรือการรับเลี้ยง อาจมีความหมายในลักษณะผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันครอบครัวมีหลายรูปแบบซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคม (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554) เบอร์เกส (Burgess) กับล็อกค์ (Lock) กล่าวว่าครอบครัว หมายถึง บุคคลที่มา รวมกันโดยการสมรส หรือผูกพันกันทางสายโลหิตหรือการมีบุตรบุญธรรม สมาชิกครอบครัวนี้อยู่ รวมกันในครัวเรือนเดียวกัน หรือบางครั้งก็แยกกันอยู่ต่างหาก โดยมีการโต้ตอบระหว่างบุคคล หรือมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น การพูดคุย การดูแลเอาใจใส่ การสั่งสอน การแสดงความรักระหว่างกัน เป็นต้น และถ่ายทอดวิชาวัฒนธรรมระหว่างสมาชิกในครอบครัว (ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2553) สำหรับ หน้าที่ของครอบครัวในการเลี้ยงดูนั้น รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตร มีนักวิชาการจากทั้งในและ ต่างประเทศได้ทำการศึกษาและวิจัยเป็นจำนวนมาก โดยมีการนิยามหรือการเลือกใช้คำในการ เรียกประเภทที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้รูปแบบของผู้ศึกษาว่าต้องการศึกษาในบริบทใด

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุคนธ์ (2550) ได้เขียนบทความเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตร และได้อ้างอิงถึงการศึกษาของ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2535) กล่าวไว้ว่า จากการศึกษาเชิง มานุษยวิทยาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามวิถีชีวิตไทย พบว่าสามารถประมวลได้ 10 รูปแบบ คือ 1) การให้อิสระเชิงควบคุม หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ใหญ่ให้อิสระแก่บุตร ในการตัดสินใจเรื่อง ต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง ในขณะที่ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมดูแลอยู่ห่างๆ 2) การควบคุมเชิงละเลย คือ การ ที่ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมโดยให้บุตรอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่เสมอ แต่ไม่ได้เป็นการควบคุมตลอดทุกอย่าง 3) การยอมรับแบบไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรมคือ เนื่องมาจากการที่บุตรโตขึ้น การแสดง ความรักและการยอมรับก็จะถูกเปลี่ยนจากการสัมผัสทางกาย มาเป็นการแสดงออกทางวาจา และ การกระทำ 4) การเป็นแบบอย่าง คือ การที่บุตรเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ 5) การให้บุตรสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและร่วมสถานการณ์ แล้วเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ 6) การใช้พฤติกรรมทางวาจาอย่างมากและแสดงเหตุผลน้อย 7) การใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู 8) การไม่คงเส้นคงวา ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ใหญ่ 9) การมีผู้ดูแลบุตรหลายคน และ 10) พ่อแม่ ตอบสนองความต้องการของบุตรที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย วุฒิภาวะ และเพศ ในขณะที่นักจิตวิทยา ชาวอเมริกันชื่อว่า เดียนา บุมริน (Diana Baumrind, 1971) ได้จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (Authoritative Parenting Style) คือ

การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาสนับสนุนให้บุตรมีพัฒนาการตามวุฒิภาวะของบุตร โดยที่บิดามารดาจะอนุญาตให้บุตรมีอิสระตามควรแก่วุฒิภาวะ แต่ในขณะเดียวกันจะกำหนดขอบเขตพฤติกรรมของบุตรและให้บุตรเชื่อฟังและปฏิบัติตาม 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Authoritarian Parenting Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีความเข้มงวดเรียกร้องสูง แต่ไม่ตอบสนองความต้องการของบุตรโดยสิ้นเชิง 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (Permissive Parenting-Style) คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปล่อยให้บุตรทำอะไรต่าง ๆ ตามการตัดสินใจของบุตรโดยไม่มีการกำหนดขอบเขต ต่อมา Maccoby and Martin (1983) ได้เพิ่มเติมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบที่ 4 คือ 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (Uninvolved Parenting Style) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาไม่ให้ความสนใจหรือตอบสนองความต้องการของบุตร (ศุภยา จิตตะยโสธร, 2552)

ตามทัศนะของอิสลามสถาบันครอบครัวถือว่าสำคัญอย่างมากในฐานะที่เป็นหน่วยของสังคมและอิสลามได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวไว้อย่างชัดเจน โดยหน้าที่ที่สำคัญสำหรับบิดามารดาในการเลี้ยงดูบุตรถือเป็นการบังคับในศาสนา ซึ่งทั้งพ่อและแม่ต้องร่วมกันรับผิดชอบดูแลพัฒนาการของบุตรในทุก ๆ ด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา และ (อับลลอฮฺ นาซิหฺ อุลวาน, 2553) มัสลิน มาหะมะ (2559) กล่าวว่า ครอบครัวประกอบด้วยสามี ภรรยาและลูก โดยคำสั่งของอิสลามเกี่ยวกับครอบครัวมีความชัดเจน โดยมอบหมายให้ผู้ชายเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงานและ จัดหาสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้แก่ภรรยาและลูก และต้องคุ้มครองคนในครอบครัวให้พ้นจากความชั่วช้าเลวทรามต่าง ๆ ส่วนผู้หญิงได้กำหนดหน้าที่สำหรับการดูแลบ้าน อบรมและเลี้ยงดูลูก จัดหาความสะดวกสบายและความพึงพอใจให้แก่สามีและลูก หน้าที่ของลูกคือการเคารพและเชื่อฟังพ่อแม่ และเมื่อเติบโตแล้วจะต้องรับใช้พ่อแม่และจัดหาสิ่งจำเป็นให้แก่ท่านทั้งสอง

อาหมัด อัลฟารีดี (2552) ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของครอบครัวจากแบบอย่างท่านศาสนทูตมุฮัมมัด (ศ็อลลา) 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักศรัทธา ครอบครัวมุสลิมต้องมีความภูมิใจที่มีศาสนาอันสูงส่ง การยึดมั่นแบบอย่างของท่านศาสนทูตมุฮัมมัดหรือรอซูล การไม่ตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ การไม่มีคุณลักษณะของผู้ที่ก่อกบฏในศาสนา การแสวงหาความรักของอัลลอฮฺด้วยความอดทนและรำลึกถึงความตายอยู่เสมอ 2) ด้านกระบวนการภายในครอบครัว ครอบครัวมุสลิมต้องตักเตือนซึ่งกันและกัน เรียนและสอนอัลกุรอาน ให้สละมกันและกัน ปกปิดสิ่งที่น่าอับอายของครอบครัว รับผิดชอบในหน้าที่ รักษาจริยธรรมคุณธรรมภายในบ้าน หมั่นขออุมมา และต้องไม่ประมาทและคำนึงถึงความปลอดภัยในบ้าน 3) ด้านคุณลักษณะของครอบครัว ครอบครัวมุสลิมต้องมองโลกในแง่ดีเสมอ มีจริยธรรมที่งดงามที่สุด สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล รู้ว่าการอดทนคือความสำเร็จ สามัคคีกันพอเพียง รู้จักความร่ำรวยที่แท้จริง ซื่อสัตย์ สุจริต และต้องไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น 4) ด้านบทบาทของสามีและภรรยา สามีต้องเป็นผู้ที่ประเสริฐที่สุด สามีต้องช่วยเหลืองานของภรรยา และจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู ภรรยาต้องศอลิหะฮฺ (เป็นคนดี) ภรรยาต้องคอยช่วยเหลือสามีในเรื่องอาคิเราะฮฺ (โลกหน้า)

ภรรยาต้องรักดีต่ออัลลอฮ์ ไม่หย่าบคายและเชื่อฟังสามี 5) ด้านสังคม ครอบครัวมุสลิมต้องรู้จักให้เกียรติแขกผู้มาเยือน ครอบครัวมุสลิมต้องเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ให้มากที่สุด มีเมตตาต่อมนุษย์ เอาใจใส่กับเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์ดีกับเครือญาติ เป็นผู้ชี้้นำทำความดีให้แก่สังคม และไม่เป็นผู้บ่อนทำลายตัวเองและคนอื่น

2.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตร

ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีหลากหลายรูปแบบและระดับ โดยไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัว (Gestwicki, 2009) ขึ้นอยู่กับพื้นที่และบริบทของการเรียนรู้ และเป้าหมายในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง แพทริคาคู (Patrikakou, 2008) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของบุตร โทรทแมน (Trotman, 2001) อธิบายว่าเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ของผู้เรียน สอดคล้องกับโครงการวิจัยครอบครัวของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (The Harvard Family Research Project) และเอพสทิน ที่ได้นิยามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในลักษณะความรับผิดชอบร่วมกัน ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน และชุมชน ในการสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของบุตร คำว่าผู้ปกครองในที่นี้ครอบคลุมสมาชิกนอกเหนือจากพ่อแม่ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้ปกครองคนอื่น ๆ เป็นต้น โดยสมาชิกในครอบครัวจะต้องร่วมกันส่งเสริมการเรียนรู้และความเป็นอยู่ที่ดีของบุตร (Epstein, 1992; The Office of First Lady of the State of Tennessee, 2012)

จากการศึกษาและวิจัยที่ผ่านมาได้สรุปว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของบุตรหลายด้านทั้งในด้านสังคมวิทยา จิตวิทยา และการปฏิบัติ โดยในด้านสังคมวิทยาเป็นการพัฒนาบุตรให้สามารถพัฒนาอัตลักษณ์และความมั่นใจในตนเอง เมื่อเขาต้องเข้าไปอยู่ในสังคม และการสร้างความพึงพอใจในตน เมื่อเขาไม่ได้อยู่กับครอบครัว การมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดของผู้ปกครองกับผู้ดูแลบุตร ยังช่วยให้บุตรประสบความสำเร็จในการเข้าสังคม โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านพื้นฐานของครอบครัว เช่น ขนาดของครอบครัว ระดับการศึกษาหรือสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง เป็นต้น และในระยะยาวบุตรจะตัดสินใจเลือกดำเนินชีวิตในทางบวกที่สอดคล้องกับศักยภาพของตน อันจะส่งผลที่ดีต่อสังคมโดยรวม ในด้านจิตวิทยาเมื่อผู้ปกครองและผู้ดูแลบุตรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดบนฐานของความเคารพซึ่งกันและกัน และด้วยกระบวนการความร่วมมือที่สร้างสรรค์จะส่งผลให้บุตรมีทัศนคติเชิงบวกต่อบรรยากาศที่อาศัยอยู่และการเรียนรู้ที่ดีภายในตัว บุตรจะสามารถพัฒนาทักษะสังคมขั้นสูง และสามารถจัดการและควบคุมตนเองทั้งในบ้านและนอกบ้านที่มีสิ่งแวดล้อมต่างกัน ผลบวกคือการสร้างสัมพันธ์ที่ดีสำหรับทุกคนและสถานการณ์ (Barnardos' National Children's Resource Centre, 2006) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองไม่ได้ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียน ความสำเร็จในการเรียน ทักษะ

การเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น (Kreider, 2006) แต่รวมไปถึงพัฒนาการทางอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม (Patrikakou, 2008) นอกจากนี้ยังป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย (Zins, Weissberg, Wang, & Walberg, 2004) จากความหมายของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือการศึกษาของผู้เรียน โดยความร่วมมือระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับโรงเรียนและชุมชน สิ่งที่สำคัญของการมีส่วนร่วมก็เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวผู้เรียนมีความเข้าใจเดียวกัน สามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีเอกภาพ และสนับสนุนส่งเสริมระหว่างกันในการพัฒนาผู้เรียน

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรนั้น สามารถทำได้หลายรูปแบบ ฮอร์นบาย (Hornby, 2011) ได้อธิบายกรอบเบื้องต้นคือ การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนโรงเรียนและสิ่งที่ผู้ปกครองต้องได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน แนวคิดการมีส่วนร่วมที่มีความครอบคลุมหลายด้านและที่นิยมอย่างมากในปัจจุบันคือแนวคิดของเอพสไตน์ (Epstein, 2011; พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554) และนักวิชาการไทยก็ได้นำเสนอในลักษณะเดียวกัน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การการอบรมเลี้ยงดู (Parenting) 2) การทำหน้าที่สื่อสารกับโรงเรียน (Communicating) 3) การจัดการเรียนรู้ในบ้าน (Learning at home) 4) การเป็นอาสาสมัคร (Volunteering) 5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 6) การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with the community) โดยสรุปกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การเลี้ยงดู 2) การจัดการเรียนรู้ในบ้าน 3) การร่วมมือกับโรงเรียน ประกอบด้วย การสื่อสาร การเป็นอาสาสมัคร การตัดสินใจ 4) การร่วมมือกับชุมชน และ 5) การพัฒนาตนเองด้านศึกษาของครอบครัว ซึ่งผู้ปกครองของบุตรมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและปัจจัยที่แต่ละรูปแบบมีจุดเด่นและจุดอ่อนที่แตกต่างกัน รูปแบบการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมการมีส่วนร่วมนั้นไม่เฉพาะการมีส่วนร่วมในโรงเรียนเท่านั้นแต่ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมทั้งในบ้าน นอกบ้าน และโรงเรียน โดยสามารถมีส่วนร่วมตามศักยภาพของแต่ละผู้ปกครอง ในส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลี้ยงดู การจัดการเรียนรู้ในบ้าน การร่วมมือกับโรงเรียน การร่วมมือกับชุมชน การศึกษาของผู้ปกครองนั้นล้วนมีความสำคัญ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมองว่าการเลี้ยงดูกับกระบวนการเรียนรู้ภายในบ้านที่รวมไปถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด โดยผู้ปกครองจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ ที่ดีทั้งในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว กิจวัตรประจำวัน และความคาดหวังและการติดตามพัฒนาการของบุตร

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตรนั้นมีปัจจัยหลายด้าน ทั้งภายในและภายนอก หรือทั้งในด้านสังคมและการปฏิบัติ (RM Education, 2012) โดยแต่ละครอบครัวมีปัจจัยแตกต่างกัน พิณา (Pena, 2000) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครอบครัว พบว่าประกอบด้วย

ทักษะทางภาษา ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทักษะคิดของบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมทางสังคม และปัญหาภายในครอบครัว ในขณะที่ ฮอร์นบาย (Hornby, 2011; Hornby & Lafaele, 2011) ได้แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความเชื่อและทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วม ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วม สภาพการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของผู้ปกครอง ระดับชั้นทางสังคม ชาติพันธุ์ และเพศ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับบุตร ประกอบด้วย อายุ ความสามารถ หรือความบกพร่องทางการเรียนรู้ การเป็นบุตรพิเศษ และพฤติกรรมของบุตร 3) ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู ประกอบด้วย ความเข้าใจที่แตกต่างเกี่ยวกับเป้าหมายในการปฏิบัติ ทักษะคิด และการใช้ภาษา 4) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจ ในขณะที่ แพทรีคาคุ (Patrikakou, 2008) พิจารณาว่า ปัจจัยสำคัญคือ ทักษะคิดของผู้ปกครอง และทัศนคติของครูต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เช่นเดียวกับ แชม เรดดิ้ง (Redding, 1998) ที่ศึกษาพบว่า กระบวนการภายในครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งประกอบด้วยบทบาทของครอบครัว 3 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตร กิจกรรมประจำวันของผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครอง และการดูแลบุตร

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของบุตร สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครอง ประกอบด้วย ความเชื่อ และทัศนคติของผู้ปกครองต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานภาพทางสังคม คุณลักษณะของผู้ปกครอง เวลาและความรู้ หรือความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วม 2) กระบวนการภายในครอบครัว ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว กิจกรรมประจำวัน ความคาดหวัง และการดูแลของผู้ปกครอง 3) ปัจจัยเกี่ยวกับตัวบุตร ประกอบด้วย อายุ ความสามารถ หรือความบกพร่องทางการเรียนรู้ และพฤติกรรมของบุตร 4) ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครูหรือโรงเรียน ประกอบด้วย ความเข้าใจในเป้าหมายของการดำเนินการ การสื่อสาร ความแตกต่างด้านทัศนคติ สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของโรงเรียน และเวลาของครู 5) ปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง และเศรษฐกิจ

2.4 แนวคิดกิจกรรมการเล่นของผู้ปกครองเพื่อพัฒนาบุตร

กิจกรรมหรือเกมเพื่อพัฒนาบุตรไม่จำเป็นต้องแพง แต่สามารถทำกิจกรรมอย่างง่าย และหลายกิจกรรมพ่อแม่ก็มองข้ามทั้งที่เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาสมองและพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของบุตรได้เป็นอย่างดี ศูนย์เพื่อการพัฒนาบุตร (Center on the Developing Child at Harvard University) มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา (2014) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยแบ่งตามช่วงอายุ ดังนี้

อายุ 6 – 18 เดือน ช่วงวัยนี้เป็นช่วงสำคัญของบุตรสำหรับการพัฒนาแกนสมองใน ส่วนความจำใช้งานและการควบคุมตนเอง การสนับสนุน การปฏิสัมพันธ์โต้ตอบจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสมอง ในการทำกิจกรรมพ่อแม่ควรสังเกตความสนใจของบุตร ทำกิจกรรมที่สนุก และให้บุตรได้ตัดสินใจเองว่าเขาจะใช้เวลาเล่นในระยะเวลาานานเท่าใด

1. กิจกรรมเกมซ่อนแอบและจ๊ะเอ๋ เป็นกิจกรรมง่าย ๆ ในการซ่อนสิ่งของและหาสิ่งที่ซ่อนไว้ ในระยะที่บุตรสามารถไปถึงได้ หรือพ่อแม่เอามือปิดหน้าและเปิดจ๊ะเอ๋กับบุตร กิจกรรมนี้สามารถพัฒนาความจำใช้งานเพราะท้าทายให้บุตรต้องจดจำว่า ใครหรือสิ่งของใดที่ถูกซ่อน และสามารถฝึกทักษะการควบคุมตนเอง เพราะการอดทนรอที่จะได้รับการเปิดเผย รวมถึงการพัฒนาการรู้จักมิติของเวลาในสมองของบุตร

2. เพลงหรือกลอน เป็นกิจกรรมที่พ่อแม่ร้องเพลงหรือกลอนสั้น ๆ แล้วจบด้วยประโยคหรือคำที่เน้นย้ำหรือแปลกใจ (Surprise) ปิดท้ายเพลงด้วยการกอดและแสดงความรัก บุตรจะถูกฝึกความจำใช้งาน การสร้างความคุ้นเคยกับเสียง คำ และประโยค และพัฒนาระดับความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3. ซ่อนสิ่งของไว้ในเสื้อ กิจกรรมนี้ช่วยให้บุตรต้องมองไปยังสิ่งของอย่างจดจ่อ ถ้าบุตรสามารถหาสิ่งของเจอ ก็รับย้ายตำแหน่งให้เร็ว และทำให้การค้นหายากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อสร้างความท้าทาย กิจกรรมเน้นความสามารถพัฒนาสมองในส่วนความจำใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบุตรต้องมีสมาธิและจดจ่อกับวัตถุที่เคลื่อนย้าย ถือเป็นการให้สมองได้ออกกำลังกาย

4. พ่อแม่เป็นต้นไม้ บุตรเมื่อโตขึ้นพอที่จะมีกำลังแขนที่แข็งแรงจะชอบปีนป่ายตามธรรมชาติ ในช่วงต้นพ่อแม่สามารถเป็นต้นไม้ให้บุตร ซึ่งเป็นต้นไม้ที่ปลอดภัยที่สุดเพราะสามารถช่วยประคองบุตรไปพร้อมกัน การปีนป่ายเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สามารถการพัฒนาสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ลอกเลียนแบบ (Copying games) บุตรจะชอบทำตามผู้ใหญ่ การทำตามเป็นการสร้างแม่แบบในการปฏิบัติ พ่อแม่สามารถทำท่าทางให้บุตรดู โดยแสดงท่าทางให้บุตรทำตาม และควรรอให้บุตรทำเสร็จแล้วค่อยทำท่าทางอื่น ๆ ต่อไป ควรทำท่าทางที่สนุก สร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมองของบุตร เช่น การสะบัดมือ ยกแขนซ้ายขวา เอนไปเอนมา เป็นต้น พยายามแสดงท่าทางที่ยากและซับซ้อนมากขึ้นเพื่อเพิ่มความท้าทายแก่บุตร

6. บทบาทสมมุติ บุตรในช่วงท้ายของวัยนี้ชอบที่จะทำตามบทบาทที่พ่อแม่หรือคนรอบข้างที่เขาเห็น เช่น เก็บของเล่น เก็บของ ปิดฝุน กวาดบ้าน เป็นต้น บุตรมีความสามารถที่จะจดจำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จากการเห็นคนรอบข้างได้ทำทุกวัน ดังนั้นให้เขาได้ฝึกและแสดงบทบาทเพื่อสร้างฐานแบบการใช้ชีวิตในสมองของบุตรในอนาคต

7. มือตบแปะ เป็นกิจกรรมที่พ่อแม่ตบแปะมือกับบุตรพร้อมเพลงประกอบ ใช้เพลงพื้นบ้านหรือเพลงง่ายๆ ที่พ่อแม่สามารถเสริมความสนใจของบุตร การเคลื่อนไหวมือ การมองจังหวะ การคาดคะเนการสัมผัสมือให้ตรงจังหวะจะเป็นการฝึกสมองได้อย่างดีเยี่ยม

8. การพูดคุย วิธีที่ง่ายและพัฒนาสมองในส่วนของความจำใช้งานและการควบคุมก็คือการพูดคุยกับบุตร ช่วงแรกของวัยพ่อแม่สามารถสื่อสารโดยถือวัตถุและอธิบายสิ่งนั้นแก่บุตร เมื่อโตขึ้นมาสามารถเพิ่มเติมโดยการชี้ไปยังสิ่งของที่น่าสนใจรอบตัว พ่อแม่ที่พูดได้หลายภาษาจะยังได้เปรียบเพราะการศึกษาพบว่าบุตรที่ใช้สองภาษา (Bilingual) มีพัฒนาการของสมองดีกว่าบุตรที่ใช้ภาษาเดียว (Monolingual)

อายุ 18 – 36 เดือน ช่วงนี้บุตรจะพัฒนาทักษะที่สำคัญต่าง ๆ ของร่างกายและชอบที่จะทำอะไรด้วยตนเองที่ท้าทาย รวมถึงด้านภาษาที่เริ่มพัฒนาอย่างรวดเร็ว ภาษาถือว่าเป็นบทบาทอย่างมากในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร และการรู้จักควบคุมตนเอง การฝึกให้บุตรรู้จักจำแนกความคิดและการปฏิบัติ การสะท้อนด้วยตัวเอง การวางแผนในความคิดเพื่อนำไปปฏิบัติจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างมาก กิจกรรมที่แนะนำมีดังนี้

1. กิจกรรมเชิงรุกเสริมสร้างพัฒนาการ พ่อแม่ควรเตรียมอุปกรณ์หรือวัสดุอย่างง่ายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ เช่น การจับโยนลูกบอล การทรงตัวบนแท่นไม้หรือเส้น การปีน วิ่งขึ้นลง การกระโดด เป็นต้น แนะนำให้สร้างกฎง่าย ๆ ประกอบเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร เช่น วิ่งไปแตะเส้นชัยแล้ววิ่งกลับมาที่เดิมให้ได้ เป็นต้น

2. เกมเลียนแบบอย่างง่าย บุตรวัยที่สามารถเดินและวิ่งได้แล้วสามารถเล่นเกมส์หรือกิจกรรมเลียนแบบง่าย ๆ เช่น ตามท่าทางของผู้นำ การขยับเป็นกลุ่ม เพลงประกอบท่าทางที่มีการเคลื่อนไหวและขยับอวัยวะของร่างกายที่หลากหลาย เป็นต้น เกมนี้สามารถสร้างความจำใช้งานและสมาธิ

3. การประสานมือร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ใช้นิ้วมือ มือ และแขนในการจับกับเพื่อนคนอื่น ๆ และเคลื่อนไหวไปพร้อมกัน เช่น จับมือเป็นวงกลมแล้วลุกและนั่ง การจับมือเดินไปพร้อมกัน เกมรถไฟ เป็นต้น โดยประกอบกับกลอนหรือเพลงให้เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมที่นิยมกับบุตรในวัยนี้ ช่วยในการพัฒนาการควบคุมตนเอง ความจำใช้งาน และสมาธิ

4. การพูดคุยและเล่าเรื่อง เริ่มต้นด้วยพ่อแม่ใช้คำพูดที่เป็นประโยคในการกระตุ้นการปฏิบัติของบุตร เช่น แม่อยากเห็นลูกโยนลูกบอลใส่ตะกร้า ลูกจะทำอะไรต่อจากนี้ เป็นต้น การเล่าเรื่องที่นำเสนอใจเพื่อกระตุ้นให้ทำกิจกรรม รวมถึงการพูดที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ลูกดูเหมือนกำลังโกรธนะ วันนี้แม่มีความสุขมากที่เห็นลูกเป็นบุตรดี เป็นต้น เช่นเดียวกันในเวลาที่ถูกเศร้าพ่อแม่ใช้โอกาสในการเล่าเรื่องเพื่อให้กำลังใจและเปลี่ยนอารมณ์ของบุตรให้ดีขึ้น

5. เกมจับคู่หรือเปรียบเทียบ บุตรในวัยนี้เริ่มสามารถเล่นกิจกรรมการเปรียบเทียบหรือจับคู่ได้อย่างง่ายดาย เพื่อฝึกให้สมองสามารถฝึกฝน เช่น การจำแนกรูปปร่าง ขนาด สี เป็นต้น กิจกรรมที่แนะนำคือ การเปรียบเทียบ จับคู่ขนาด รูปปร่าง สีของวัตถุต่าง ๆ ในบ้านที่หาได้ง่าย หรืออุปกรณ์ของเล่นอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเอาวัตถุขนาดใหญ่ใส่ตะกร้าหนึ่ง วัตถุขนาดเล็กอีกตะกร้าหนึ่ง หรือของเล่นจำพวกรูปทรงที่จะต้องใส่ในกล่องตามช่องที่มีรูปทรงคล้ายกันถึงจะใส่ลงไปได้ เป็นต้น หรือเมื่อโตขึ้นสามารถให้เล่นจิ๊กซอว์อย่างง่ายหรือตัวต่อเลโก้เพื่อเสริมสร้างความจำใช้งาน การควบคุมตนเองและสมาธิ

6. สร้างจินตนาการ บุตรในวัยนี้เริ่มสร้างจินตนาการของตนเอง พ่อแม่จะสังเกตได้ว่า บุตรเริ่มพูดหรือสนทนาคนเดียวโดยจินตนาการสิ่งต่าง ๆ โดยเป็นจินตนาการจากบทบาทของผู้ใหญ่ที่เขาสังเกตและซึมซับ เช่น ทำอาหาร ขายของ ทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น พ่อแม่ควรมีส่วนร่วมในการต่อยอดจินตนาการของบุตร โดยสามารถตั้งคำถาม ดังตัวอย่าง ถ้าบุตรกำลังจินตนาการว่าทำอาหาร พ่อแม่อาจตั้งคำถามว่า อยากกินไข่ดาวทำให้แม่ด้วยลูก ถ้าเราใส่ไข่หลาย ๆ ฟองจะเป็นอย่างไรหนอ ในบางจังหวะพ่อแม่สามารถมีส่วนร่วมด้วยเพื่อเพิ่มมิติด้านการสื่อสาร และควรสนับสนุนอุปกรณ์บุตรเท่าที่สามารถทำได้ให้มากที่สุด

อายุ 3 – 5 ปี ช่วงวัยนี้เป็นช่วงที่ทักษะการคิดเชิงบริหารมีการพัฒนาเร็วและมากที่สุด ช่วงหนึ่งของชีวิตบุตร ถือเป็นช่วงเวลาที่คุณแม่ต้องให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมของบุตรอย่างมาก คุณแม่จึงต้องมีความรู้ในการประยุกต์ใช้กิจกรรมในบ้านหรือรอบตัวให้เหมาะสมกับช่วงวัยและให้เกิดการพัฒนาด้านสมองมากที่สุด

1. เล่นแบบจินตนาการ ในระหว่างที่บุตรสร้างจินตนาการโดยการเล่น สมองจะเกิดการ พัฒนา โดยเฉพาะทักษะการคิดเชิงบริหารที่สร้างเส้นประสาทด้านความจำใช้งาน การควบคุมตนเอง และบทบาทต่าง ๆ ที่จะเป็นพื้นฐานที่ดีในอนาคต บุตรเริ่มจินตนาการโดยแสดงบทบาทที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างบุตรหนึ่งคนสามารถแสดงบทบาทการเป็นครูโดยแสดงลักษณะของครู หลังจากนั้นเขาเปลี่ยนบทบาทเป็นนักเรียนและแสดงคุณลักษณะของนักเรียนแบบต่าง ๆ ที่เขาจินตนาการ นอกจากนั้นอาจมีครูใหญ่เพิ่มเข้ามาเป็นอีกหนึ่งตัวละครในจินตนาการของบุตร เป็นการจินตนาการหลายมิติและสมองมีการพัฒนาอย่างมากสำหรับจินตนาการนี้ การสนับสนุนของคุณแม่เพื่อเสริมสร้างจินตนาการของบุตรมีดังนี้ 3.1.1 การอ่านหนังสือ การทัศนศึกษาหรือออกไปข้างนอกเพื่อเรียนรู้ในสถานที่ต่าง ๆ และการดูวิดีโอ 3.1.2 การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ทำครัว กล่องปฐมพยาบาล เครื่องมือช่าง เป็นต้น หรือฉากจำลองสำหรับบุตร สามารถทำได้ง่าย ๆ โดยเฉพาะปัจจุบัน เช่น พ่อแม่อาจปริ้นฉากทะเล โรงเรียน ตลาด และบุตรจะเชื่อมจินตนาการของเขาด้วยตัวเอง 3.1.3 สนับสนุนให้บุตรได้จินตนาการ เล่น และสร้างสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ให้เขารู้จักประยุกต์ใช้แก้ปัญหา การหาสิ่งอื่นทดแทน เปรียบเทียบ เขาจะต้องรู้จักสร้างความคิดในสมอง การวางแผนงานด้วยตัวเอง หากไม่สำเร็จก็ต้องรู้จักการยืดหยุ่นซึ่งเริ่มมีการพัฒนาการคิดวิเคราะห์แบบยืดหยุ่น ไป

พร้อมกับการพัฒนาความจำใช้งาน และการควบคุมตนเอง 3.1.4 การฝึกวางแผนโดยร่างความคิดในกระดาษก่อน เป็นสิ่งที่พ่อแม่ควรฝึกให้บุตรตั้งแต่นั้น ความคิดที่ถ่ายทอดออกมาเป็นแผน แล้วตามด้วยการปฏิบัติ การวางแผนที่มีความท้าทายมากขึ้นคือวางแผนร่วมกับพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน เพื่อสร้างเส้นสมองการปรับตัวและความยืดหยุ่น การทำงานร่วมกัน และการรับฟังผู้อื่น รวมถึงทักษะทางภาษา และการสื่อสาร

2. การเล่าเรื่อง บุตรชอบเรื่องเล่า พ่อแม่ควรใช้เวลาในการสื่อสารกับลูกด้วยเรื่องเล่าให้มาก และสนับสนุนให้บุตรเป็นคนที่เล่าเรื่องด้วยตัวเองไปพร้อมกัน การประกอบของเรื่องเล่าโดยมีฉาก ตัวละคร และบท สามารถพัฒนาสมองในส่วนความจำใช้งานได้อย่างดีเยี่ยม การเล่าควรพัฒนาต่อให้เป็นการบันทึก การร่าง วาดภาพประกอบซึ่งจะยิ่งทำให้สมองได้พัฒนาในหลายมิติ นอกจากความจำใช้งานแล้ว รวมถึงการควบคุมตนเองและความยืดหยุ่น

3. การเล่าเรื่องเป็นกลุ่ม กิจกรรมที่สร้างความท้าทายมากยิ่งขึ้น เช่น บุตรเล่าเรื่องก่อนแล้วพ่อแม่ต่อเติมในเรื่องเล่าของบุตร และให้บุตรต่อเรื่องราวไปเรื่อย ๆ หรือการเล่าในวงกับพี่น้อง เพื่อน ๆ บุตรจะต้องฝึกให้รับฟังคนอื่น มีสมาธิต่อสิ่งที่ฟัง และคิดตามเพื่อแสดงความคิดเห็น การสะท้อนประเด็นในมุมของตนเอง หน้าที่ของพ่อแม่คือการตั้งคำถาม การจุดประเด็นและสร้างแรงกระตุ้นในเรื่องเล่าต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

4. เกมเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นอีกช่วงวัยที่ชอบการเคลื่อนไหว พ่อแม่ควรมหากิจกรรมที่ฝึกการขยับร่างกาย อาจมีเพลงหรือจังหวะประกอบเพื่อฝึกสมอง การปีนป่าย การกระโดด การเดินหรือวิ่งที่มีจังหวะพร้อมมีกฎง่าย ๆ จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กิจกรรมทำอาหารและอื่นๆ บุตรช่วงวัยนี้สามารถที่จะทำกิจกรรมเหมือนผู้ใหญ่ได้แล้ว โดยอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ กิจกรรมทำอาหาร ทำขนม หรืออื่น ๆ ที่สามารถทำได้ง่ายในบ้าน เป็นสิ่งที่พ่อแม่ควรให้ความสำคัญ ทุกกิจกรรมเป็นการฝึกทักษะการคิดเชิงบริหารของบุตร ทั้งด้านการใช้ความจำ การควบคุมตนเอง และการคิดแบบยืดหยุ่น กิจกรรมในลักษณะดังกล่าว บุตรต้องใช้ความคิด การวางแผน การแก้ปัญหา และการปรับความคิดตามสถานการณ์ที่เป็นจริง การได้แสดงบทบาทเหล่านั้นบ่อย ๆ คือการสร้างความเติบโตแก่ทักษะการคิดเชิงบริหารที่มั่นคง

2.5 แนวคิดพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียน

บุตรวัย 3-6 ปี หรือเรียกว่าบุตรวัยก่อนเรียน หรือวัยอนุบาล (preschool) เป็นวัยที่สำคัญระยะหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่บุตรเริ่มมีพัฒนาการหลายด้านก้าวหน้าขึ้น ทั้งด้านความคิด ภาษา การสื่อสาร ด้านกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว และการช่วยเหลือตนเอง ทำให้บุตรพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริงซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของคนที่จะมีชีวิตอิสระ เป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่บุตรเริ่มจากครอบครัวไปสู่โรงเรียนอนุบาล หรือศูนย์พัฒนาบุตรเล็ก ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และ

ใช้ชีวิตภายนอกบ้านมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน หากบุตรวัยนี้ไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะที่จำเป็นตามช่วงวัยอาจจะเป็นจุดตั้งต้นของปัญหาต่อไปในอนาคต ราชาวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2560) ได้นำเสนอพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย บุตรจะเติบโตเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉลี่ยมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นปีละ 2-2.5 กิโลกรัม และมีส่วนสูงเพิ่มปีละ 6-8 เซนติเมตร บุตรวัยนี้จึงดูผอมลงและสูงขึ้น กล้ามเนื้อมัดใหญ่เจริญพัฒนาขึ้นมาก ควบคุมการเคลื่อนไหวและทรงตัวในท่าต่าง ๆ ได้ดี ชอบห้อยโหน ปีนป่าย สลัดไถล อายุ 3 ปี บุตรสามารถยืนขาเดียวได้ชั่วครู่ วิ่งแล้วหมุนตัวได้โดยไม่ล้ม ขึ้นบันไดสลับเท้าได้ ซีจักรยานสามล้อ เมื่ออายุ 4 ปี บุตรจะสามารถกระโดดขาเดียว เดินลงบันไดสลับเท้าได้ ปีนต้นไม้ และเมื่ออายุ 5 ปีจะสามารถกระโดดสลับเท้า กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางเดี่ยวๆได้ เดินต่อเท้าเป็นเส้นตรงได้โดยไม่ล้ม อายุ 6 ปี เดินบนส้นเท้า ใช้ 2 มือรับลูกบอลที่โยนมา และกระโดดไกลได้ประมาณ 120 ซม. สำหรับพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมือ บุตรช่วงวัยนี้สามารถวาดรูปทรงเรขาคณิตง่าย ๆ เช่น วงกลม สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม และใช้มือได้คล่องในทุกทิศทางถ้าได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกให้ช่วยเหลือตนเอง เช่น ถูสบู่ แต่งตัว ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า หรือช่วยงานบ้านอื่น ๆ จะทำให้มือและสายตาทำงานประสานกันได้ราบรื่น มีผลดีต่อการเขียนหนังสือ ทำให้บุตรเขียนได้สวยและทำงานเรียบร้อย

2. ด้านความคิด การเรียนรู้ ช่วงวัยนี้เป็นวัยที่บุตรมีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น กระตือรือร้น สามารถแยกแยะความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ จัดกลุ่มของสัตว์และรูปทรง เมื่อถึงตอนกลางของช่วงวัยนี้ บุตรจะสามารถมีความคิดรวบยอดด้านพื้นฐานจำนวนและตัวเลข บุตรวัยนี้จะแก้ปัญหาลักษณะต่าง ๆ ด้วยสิ่งที่รับรู้และจินตนาการของตนเอง โดยยังไม่รู้จักคิดไตร่ตรองอย่างรอบด้าน การแก้ปัญหาของเขาจึงเป็นแบบลองผิดลองถูก และเรียนรู้จากผลของการกระทำ ดังนั้นหากพ่อแม่หรือครูสนับสนุนและให้โอกาสบุตรได้ทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยคอยให้คำแนะนำ ชมเชยเมื่อบุตรทำสำเร็จ ให้กำลังใจเมื่อทำผิดพลาด พร้อมทั้งช่วยชี้แนะวิธีแก้ไขข้อผิดพลาด จะช่วยให้บุตรเติบโตเป็นคนกล้าคิดกล้าทดลองทำ มีความคิดสร้างสรรค์ และไม่เกรงกลัวต่อปัญหา รวมทั้งเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อสามารถเอาชนะปัญหาต่างๆได้ แต่ในทางกลับกัน หากผู้ใหญ่ไม่เปิดโอกาสให้บุตรหัดทำสิ่งต่างๆ หรือคอยตำหนิห้าม เข้มงวดหรือลงโทษมากเกินไป จะเป็นการหยุดยั้งการแสดงออก ทำให้บุตรกลายเป็นคนไม่มั่นใจไม่กล้าตัดสินใจและส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ในขั้นต่อไป บุตรวัยนี้มีความคิดด้านเหตุและผลอยู่ในขอบเขตจำกัด ต่างจากความคิดของผู้ใหญ่ โดยบุตรวัยนี้มักจะเชื่อมโยงเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน ว่าเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน เช่น บุตรวัยอนุบาลคนหนึ่งไปโรงพยาบาลเพราะมีไข้และจำเป็นต้องเจาะเลือดตรวจ แต่หากก่อนถูกเจาะเลือด เขาทำความผิดบางอย่างแล้วถูกดุว่าคือ เขาอาจเข้าใจว่าการที่เขาถูกเจาะเลือดนั้น เป็นการทำ

โทษที่เขาเป็นบุตรคือ ดังนั้น พ่อแม่หรือครูควรมีความเข้าใจความคิดของบุตร และช่วยอธิบายให้บุตร มีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

3. ด้านการพูดและการสื่อสาร บุตรวัยอนุบาลมีพัฒนาการทางภาษาอย่างต่อเนื่องและซับซ้อน ขึ้นจากวัยเตาะแตะ ในช่วงสิ้นสุดวัยอนุบาล บุตรจะสามารถเข้าใจคำพูดของผู้ใหญ่ได้เกือบทั้งหมด รู้จักสี จำนวน และเปรียบเทียบขนาดเล็ก-ใหญ่ จำนวนมาก-น้อย พื้นผิวที่แตกต่างกัน เช่น เรียบ-ขรุขระ นิ่ม-แข็งได้ ช่วงอายุ 3 ปี บุตรจะพูดคุ้ยได้เป็นประโยค แม้จะยังไม่คล่องนัก อาจพบคำพูดซ้ำ ๆ หรือฟังดูคล้ายติดอ่างได้เป็นปกติตามวัย ซึ่งคำซ้ำ ๆ นี้จะค่อย ๆ หายไปเมื่อบุตรอายุ 4-5 ปี อีกทั้ง ประโยคที่บุตรพูดจะค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้น สามารถเล่าเรื่องราวที่มีลำดับขั้นตอนให้ผู้ใหญ่ที่ไม่คุ้นเคยกับ บุตรฟังได้เข้าใจทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมด เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต และพูดถึงอนาคตใกล้ ๆ โดย เข้าใจความหมาย เช่น เมื่อวาน พรุ่งนี้ เป็นต้น สามารถพูดประโยคในเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกันและยก เหตุผลง่าย ๆ ได้ เช่น หนูทำน้ำหกตัวเปียกหมดเลย หนูไม่รักน้องเพราะน้องชอบแกล้งหนู จนกระทั่ง ช่วงปลายของวัยนี้ คือเมื่ออายุ 6 ปี จะสามารถอธิบายความหมายของคำได้ เริ่มอ่านสะกดคำ นับเลข ได้ถึง 30 ในช่วงวัยอนุบาลนี้ บุตรจะช่างซักถาม โดยมักจะถามความหมายของคำหรือวลีที่ไม่เข้าใจ หรือถามถึงที่มาหรือเหตุผลของสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไมพระจันทร์จึงเป็นรูปร่างกลม หนูเกิดมาได้ยังไง ของสิ่งนี้ทำงานได้อย่างไร พ่อแม่และครูควรตอบคำถามของบุตรโดยไม่แสดงความ หงุดหงิดรำคาญและให้เหตุผลง่าย ๆ ที่บุตรเข้าใจ รวมทั้งหมั่นพูดคุ้ยในเรื่องต่าง ๆ ชวนให้บุตร เล่าเรื่องที่เขาพบเห็นหรือได้ยินมา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และต่อยอดความรู้ให้กับบุตร

4. ด้านอารมณ์ บุตรจะรู้จักและแสดงอารมณ์หลากหลาย ทั้งอารมณ์รัก พอใจ เสียใจ ทุกข์ใจ เศร้า อิจฉา กังวล กลัว โกรธ ก้าวร้าว เมื่ออายุ 4 ปีขึ้นไป บุตรจะเริ่มเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการอ่านท่าทีและน้ำเสียง เช่น รู้ว่าน้องรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้เล่นของเล่น เริ่ม แสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น จะปรับเปลี่ยนอารมณ์และระงับอารมณ์ของตนได้บ้างรอคอยได้นานขึ้น ปลอดภัยและคนอื่นเป็น ความกลัวที่จะแยกจากพ่อแม่และความกลัวคนแปลกหน้าจะน้อยลงเมื่อ เทียบกับวัย 1-2 ปี สามารถแยกจากแม่ได้นานขึ้นและสร้างความผูกพันกับบุคคลอื่นได้ เช่น ครูพี่เลี้ยง เพื่อน เป็นต้น แต่ก็ยังอาจมีความกังวลอยู่บ้าง โดยเฉพาะเมื่อเจ็บป่วย แยกที่ หรือมีการแยกจากกัน นาน นอกจากนี้ยังมีความกลัวอย่างอื่นเกิดขึ้นจากจินตนาการ เช่น กลัวความมืด กลัวสัตว์ กลัวเสียง ลม พายุ ซึ่งถือเป็นภาวะปกติ ในยามที่บุตรประสบเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดหรือวิตกกังวล เช่น เมื่อมีน้องใหม่ อาจแสดงพฤติกรรมถดถอย กลับเป็นบุตรเล็กกว่าเดิม ไม่ยอมทำสิ่งที่เคยทำได้ แล้ว เช่น กลับมาดูดขวดนมใหม่ที่ที่เคยเลิกขวดนมได้แล้ว ปัสสาวะรดที่นอน อ้อน ติดแม่มากขึ้น อารมณ์โกรธ ร้องอาละวาดเมื่อถูกขัดใจในวัย 1-2 ปี หากได้รับการฝึกสอนอย่างเหมาะสม เมื่อเข้าสู่ วัยอนุบาล บุตรจะควบคุมอารมณ์และการแสดงออกได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น พ่อแม่และครูควร พูดคุ้ยกับบุตรเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก ไม่ควรตำหนิหรือวิจารณ์ว่าตัวบุตรนิสัยไม่ดี หากบุตร

สามารถพูดถึงอารมณ์และความรู้สึกได้มากขึ้น จะเห็นว่าการแสดงพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความโกรธ ความไม่พอใจ เช่น

การอาละวาดลงดินกับพื้นจะลดลงไปเช่นกัน

5. ด้านสังคม บุตรวัยนี้เริ่มมีความสนใจและอยากมีส่วนร่วมในการเล่นกับบุตรอื่น อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกของช่วงวัยนี้ บุตรอาจยังทำได้ไม่ด้นัก เพราะยังมีความเอาแต่ใจตนเองและอาจยังไม่สามารถเล่นตามกฎหรือกติกา จึงยังคงเห็นพฤติกรรมหวงของ แย่งของ ตีตนเองหรือตีผู้อื่นเมื่อเกิดความไม่พอใจ หรือใช้คำพูดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่หรือครูจึงควรกำกับดูแลเล่นไปกับบุตร คอยชี้แนะวิธีการเล่น และส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนอย่างเหมาะสม จนทำให้บุตรสามารถควบคุมอารมณ์ตัวเอง มีความความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เรียนรู้การแบ่งปัน ยอมรับกติกา และทำใจเมื่อแพ้ได้ บุตรวัยนี้มีจินตนาการ ชอบเล่นบทบาทสมมติ และเริ่มเล่นรวมเป็นกลุ่มกับบุตรคนอื่น ๆ โดยการแบ่งบทบาทในการเล่นจะซับซ้อนขึ้นตามวัย เช่น เล่นบทบาทพ่อ-แม่-ลูก ครู-นักเรียน หรือเลียนแบบตัวละครในสื่อที่ได้ดูเป็นต้น ในบุตรที่เป็นลูกคนเดียวหรือขาดเพื่อนเล่น อาจสร้างเพื่อนสมมติในจินตนาการได้โดยบุตรจะเล่นคนเดียว ส่งเสียงพูดคุยเล่น เหมือนมีเพื่อนเล่นจริง ๆ อยู่ด้วย ซึ่งถือเป็นภาวะปกติที่พบได้ตามวัย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จวีรวรรณ สุวรรณเวช และอัญญมณี บุญซื่อ (2558) ได้วิเคราะห์บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของบุตรอนุบาลโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล) ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการกำกับติดตาม และด้านการสนับสนุน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ ของบุตรอนุบาล โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการเป็นแบบอย่าง บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การเลือกซื้อนมที่บอกวันเดือนปีที่ผลิตและวันหมดอายุ บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพในสังคม 2) ด้านการกำกับติดตาม บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การกำกับดูแลการดูแลสุขภาพและวันหมดอายุก่อนรับประทานและการกำกับไม่ให้บุตรนำของมีคมหรือของแหลมมาเล่น บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การควบคุม อาหารประเภทลูกอม และขนมกรุบกรอบของบุตร 3) ด้านการสนับสนุน บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การให้บุตรรับประทานอาหารที่สุกสะอาด บทบาทของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมออกกำลังกาย

โดยใช้อุปกรณ์ที่หลากหลาย ปัญหาและอุปสรรคที่พบ พบว่า ความเหนื่อยและความเครียดจากงานประจำ การไม่มีเวลาในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพบุตรอนุบาลให้แก่บุตรหลาน และการไม่มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่บ้านแก่บุตร ตามลำดับ

มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮียะฮ์ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของบุตรมุสลิมตามบริบทสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยวิเคราะห์จากการปฏิบัติของผู้ปกครองกรณีศึกษา จำนวน 51 คน จากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความแตกต่างทั้งในด้านอาชีพ การศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้ปกครอง มีแนวทางในการปฏิบัติ คือ 1) การดูแลเรื่องสุขภาวะและโภชนาการ 2) การจัดการอารมณ์และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของบุตร 3) ความเข้าใจการเจริญเติบโตของบุตรตามหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของบุตรในแต่ละช่วงวัย 4) การสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของบุตรในด้านการเรียนรู้ 5) การใช้เวลาร่วมกับบุตร และครอบครัวให้มากที่สุด และแสดงความรักอย่างสม่ำเสมอ 6) การเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ดีของผู้ปกครอง 7) การลดการดูทีวี เกมคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ทโฟนหรือกิจกรรมที่ทำลายสมาธิของบุตร 8) การปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเพื่อส่งเสริมให้บุตรมีทักษะอัลกุรอานและการใช้ชีวิตวิถีอิสลาม 9) การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดการตนเอง 10) การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ 11) การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น 12) การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะเทคโนโลยีการสื่อสาร และสารสนเทศ 13) การเลี้ยงดูเพื่อพัฒนาทักษะวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม และ 14) การสนับสนุนจากภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนผู้ปกครองสำหรับการเลี้ยงดู การศึกษาพบปัจจัยเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของผู้ปกครองมุสลิมมี 10 ด้าน คือ 1) ความรู้ด้านการมีส่วนร่วมและการเลี้ยงดู 2) เวลา 3) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 4) การเป็นแบบอย่างที่ดี 5) การจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ความมุ่งมั่น 8) การจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน 9) ความสัมพันธ์กับโรงเรียน 10) ความสัมพันธ์กับชุมชน สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของบุตรมุสลิม ประกอบด้วย 1) แนวทางสำหรับผู้ปกครองกับ 2) แนวทางสำหรับโรงเรียนและชุมชนในการสนับสนุนผู้ปกครอง

เดชา ทำดี จุฑามาศ โชติบาง เนตรทอง นามพรหม อุษณีย์ จินตะเวช พัชรี วรกิจพูนผล (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาบุตรปฐมวัยอายุ 1 เดือน ถึง 2 ปี ซึ่งข้อเสนอบางส่วนพบว่า แนวทางที่สำคัญส่วนหนึ่งคือควรกระตุ้นเตือนให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เลี้ยงดูบุตรให้ความสนใจในการประเมินพัฒนาการ การส่งเสริมพัฒนาการแก่บุตรหลาน และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการควบคู่ไปกับการส่งเสริมความรู้เรื่องการเลี้ยงดูทั่วไป และส่งเสริมให้สถานบริการต่างมีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมศักยภาพพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู ในการสังเกตและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับบุตรปฐมวัย

การจัดบริการตรวจคัดกรองพัฒนาการแก่บุตรปฐมวัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง รมณรงค์ให้ ความรู้แก่บิดามารดาในเรื่องความสำคัญของการตรวจคัดกรองพัฒนาการและการส่งเสริมที่ถูกต้อง เหมาะสม และส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามาพบปะในการเลี้ยงดูบุตรเล็กให้มากขึ้น เพราะว่าจากข้อมูล การสำรวจพบว่าปัจจุบันนี้บุตรเล็กอายุ 3 เดือน – 5 ปีได้รับการเลี้ยงดูและดูแลโดยพ่อแม่เพียงร้อยละ 53.3 เท่านั้น นอกจากนี้พบว่ามีบุตรส่วนหนึ่งได้รับการเลี้ยงดูโดยย่า หรือยาย และบางครอบครัว ส่งไปฝากที่สถานรับเลี้ยงบุตร เป็นต้น กลยุทธ์สำคัญในเรื่องการเลี้ยงดูโดยครอบครัวนั้น คือทำอย่างไร ให้บุตรได้รับการดูแลภายใต้แนวคิดหลัก “กิน กอด เล่น เล่า” นั่นคือ ได้รับอาหารและอาหารเสริมที่ เหมาะสม ได้รับความรักความใส่ใจจากพ่อแม่ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการผ่านการเล่น และการเล่า นิทานหรือการส่งเสริมการอ่านหนังสือตนเอง ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของพ่อแม่และ ชุมชนท้องถิ่นต่อไป

สุวิน ศรีเมือง (2561) ได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาศูนย์พัฒนาบุตร ก่อนวัยเรียนแขวงหนองแขม กรุงเทพมหานคร และแนวทางกำหนดกลยุทธ์การบริหารศูนย์พัฒนา บุตรก่อนวัยเรียน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างคือผู้ปกครองบุตรที่มารับ-ส่ง บุตรที่ ศูนย์พัฒนาบุตรก่อนวัยเรียนพื้นที่แขวงหนองแขม กรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 254 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกหลักจำนวน 5 คน แบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สรุปอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาบุตรก่อนวัยเรียนแขวงหนองแขม กรุงเทพมหานคร 6 ด้าน มีระดับมากที่สุด 1 ด้านคือกิจกรรมเสริมทักษะสำหรับบุตร ส่วน 5 ด้าน ที่เหลืออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้าน วิชาการ ด้านจัดหาทรัพยากร และด้านอาคารสถานที่ และ 2) แนวทางการกำหนดกลยุทธ์การบริหาร ศูนย์พัฒนาบุตรก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยนำผลสรุปจากแบบสอบถามมาสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน จำนวน 5 คน นำเนื้อหา มาวิเคราะห์สรุปอุปนัยและวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกวิเคราะห์เนื้อหา พบว่าศูนย์พัฒนาบุตรฯ ต้องมุ่งเน้นกิจกรรมทักษะการเรียนรู้สำหรับบุตร ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการร่วมแสดงในเทศกาลต่าง ๆ ของ ศูนย์พัฒนาบุตรก่อนวัยเรียน

ณุชญา บุรณะพิมพ์ นลินรัตน์ อภิชาติ รุ่งลาวัลย์ ละอัมภา และวิลาวัลย์ คัดทะจันทร์ (2562) ได้ ศึกษาการส่งเสริมความสามารถของผู้ปกครองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการผลิต หนังสือผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับบุตรปฐมวัยเพื่อใช้ประโยชน์ ในชุมชนอย่างยั่งยืนจังหวัด มหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองจำนวน 10 คน ที่ตอบรับการเข้าร่วม การทำวิจัย และมีลูกระดับปฐมวัย ในเขตชุมชน บ้านท่าสองคอน ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง

จังหวัดมหาสารคาม และเข้าร่วมการวิจัยตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยหนังสือภาพ หนังสือสามมิติ หนังสือยัด แบบสอบถามลักษณะการอ่านหนังสือของผู้ปกครอง แผนการจัดกิจกรรมการผลิตหนังสือสำหรับผู้ปกครอง แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการผลิตหนังสือสำหรับผู้ปกครอง แบบสอบถามลักษณะการอ่านหนังสือของ บุตรปฐมวัย เมื่อนำหนังสือที่ผลิตไปส่งเสริมการอ่านสำหรับบุตรปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t-test Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการอ่านหนังสือของผู้ปกครองและลักษณะการอ่านหนังสือของบุตรปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีการเปลี่ยนแปลงในระดับที่สูงขึ้น 2) ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการผลิตหนังสือสำหรับผู้ปกครองอยู่ในระดับพึงพอใจมาก 3. ลักษณะการอ่านหนังสือของบุตรปฐมวัยก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวี-ไทย) ของผู้ปกครองบุตรก่อนวัยเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” (ฉบับยาวี-ไทย) ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการบุตร
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ใน

ครอบครัว

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา (n = 205)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จังหวัด		
- ปัตตานี	96	46.8
- ยะลา	60	29.3
- นราธิวาส	49	23.9
เพศ		
- ชาย	9	4.4
- หญิง	196	95.6
สถานะผู้ใช้หนังสือ		
- พ่อ	7	3.4
- แม่	169	82.4
- อื่นๆ	29	14.1
อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	18	8.8
- 20-29 ปี	52	25.4

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- 30-39 ปี	85	41.5
- 40-49 ปี	42	20.5
- 50 ปีขึ้นไป	8	3.9
การศึกษาสูงสุด		
- ปวช./ปวส.	61	29.8
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	37	18.0
- ปริญญาตรี	86	42.0
- ปริญญาโท	1	0.5
- อื่นๆ	20	9.8
ลักษณะงาน/อาชีพ		
- แม่บ้าน	118	57.6
- ธุรกิจ/การลงทุน	3	1.5
- รับราชการ	7	3.4
- การศึกษา/องค์กรการกุศล	7	3.4
- เกษตรกร/อุตสาหกรรม	17	8.3
- ธุรกิจส่วนตัว/อิสระ	14	6.8
- อื่นๆ	39	19.0
จำนวนบุตร		
- 1 คน	44	21.5
- 2 คน	51	24.9
- 3 คน	59	28.8
- 4 คน	21	10.2
- 5 คนขึ้นไป	30	14.6
อายุของบุตรเฉพาะก่อนวัยเรียน		
- 0-6 เดือน	18	8.8
- 7 เดือน-1ปี	22	10.7
- 1-2 ปี	62	30.2
- 3-4 ปี	81	39.5
- 5-6 ปี	22	10.7

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการแม่รุ่นใหม่จาก 9 ตำบล ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส จำนวน 205 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากจังหวัดปัตตานี จำนวน 96 คน (ร้อยละ 46.8) รองลงมาคือ จังหวัดยะลา จำนวน 60 คน (ร้อยละ 29.3) และจังหวัดนราธิวาส จำนวน 49 คน (ร้อยละ 23.9) ตามลำดับ และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน (ร้อยละ 95.6) และเพศชาย จำนวน 9 คน (ร้อยละ 4.4) โดยผู้ใช้หนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ส่วนใหญ่เป็นแม่ จำนวน 169 คน (ร้อยละ 82.4) และพ่อ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.4) โดยส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 85 คน (ร้อยละ 41.5) รองลงมาคืออายุระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 52 คน (ร้อยละ 25.4) และอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 42 คน (ร้อยละ 20.5) ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน (ร้อยละ 42) รองลงมาคือ ระดับปวช./ปวส. จำนวน 61 คน (ร้อยละ 29.8) และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 18) สำหรับลักษณะงานหรืออาชีพ ส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน จำนวน 118 คน (ร้อยละ 57.6) รองลงมาคือ อื่น ๆ จำนวน 39 คน (ร้อยละ 19) และอาชีพเกษตรกร/อุตสาหกรรม จำนวน 17 คน (ร้อยละ 8.3) โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนบุตร 3 คน จำนวน 59 คน (ร้อยละ 28.8) รองลงมาคือ มีบุตร 2 คน จำนวน 51 คน (ร้อยละ 24.9) และมีบุตร 1 คน จำนวน 44 คน (ร้อยละ 21.5) โดยส่วนใหญ่บุตรมีอายุอยู่ระหว่าง 3-4 ปี จำนวน 81 คน (ร้อยละ 39.5) และรองลงมาคือ 1-2 ปี จำนวน 62 คน (ร้อยละ 30.2)

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 2) ผลการวิเคราะห์สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 3) ผลการวิเคราะห์อุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 4) ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือ และ 5) ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟัง โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

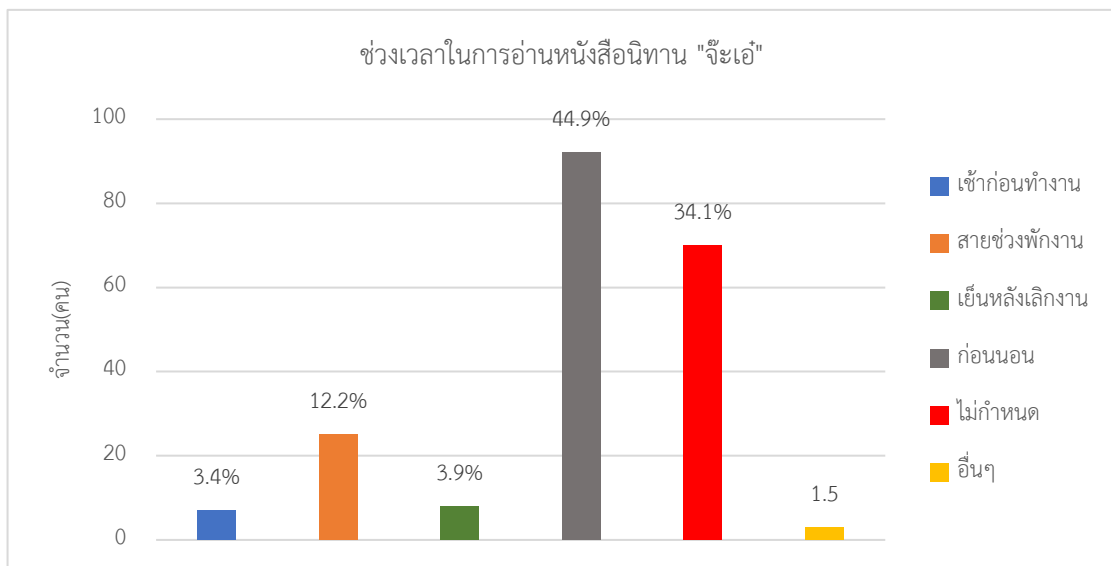
3.2.1 ผลการวิเคราะห์ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ตาราง 2 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ช่วงเช้าก่อนทำงาน	7	3.4
- ช่วงสายหลังทำงานบ้านหรือช่วงพักจากการทำงาน	25	12.2
- ช่วงเย็นหลังเลิกงาน	8	3.9

ช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- ช่วงคํ่าก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่างๆ	92	44.9
- ไม่กำหนดช่วงเวลา แล้วแต่โอกาสและเวลาว่าง	70	34.1
- อื่น ๆ	3	1.5

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่าส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงคํ่าก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 92 คน (ร้อยละ 44.9) รองลงมาคือ ไม่กำหนดช่วงเวลา แล้วแต่โอกาสและเวลาว่าง จำนวน 70 คน (ร้อยละ 34.1) และใช้เวลาช่วงสายหลังทำงานบ้านหรือช่วงพักจากการทำงาน จำนวน 25 คน (ร้อยละ 12.2) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน

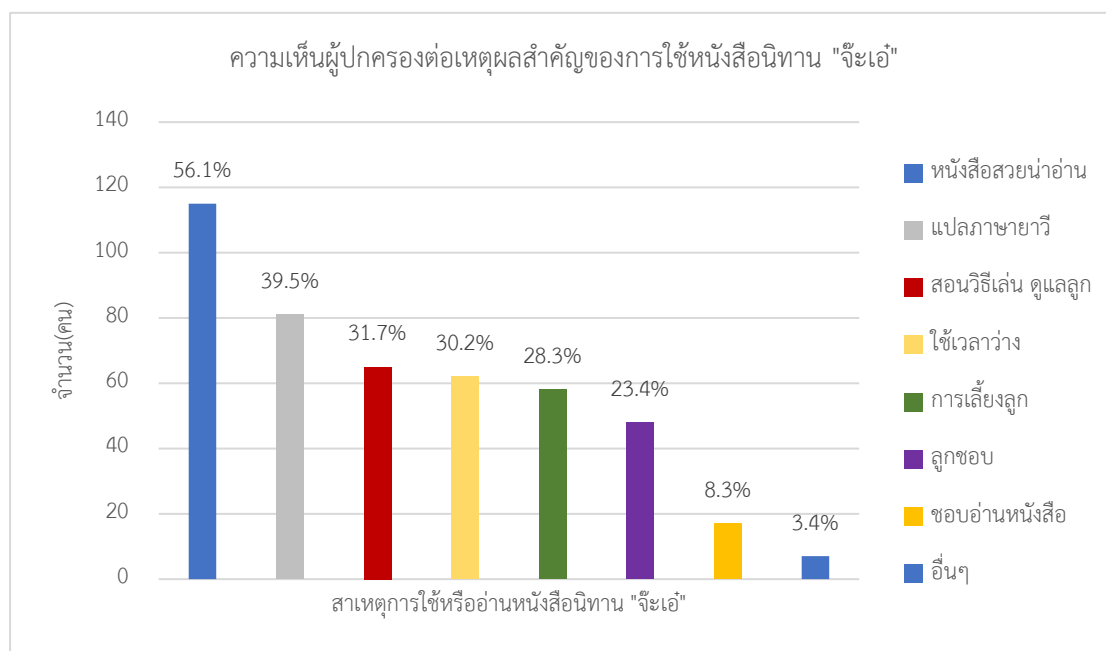
3.2.2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ตาราง 3 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เรียงลำดับจากจำนวนคนที่ตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	ตอบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงาม และ น่าสนใจ	115	56.1	90	43.9

สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	ตอบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. หนังสือมีการแปลเป็นภาษา “ยาวิ”	81	39.5	124	60.5
3. หนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง	65	31.7	140	68.3
4. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	62	30.2	143	69.8
5. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกเพิ่มเติม	58	28.3	147	71.7
6. ลูกชอบให้อ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋”	48	23.4	157	76.6
7. ชอบอ่านหนังสือเด็กหรือเป็นคนชอบอ่านหนังสืออยู่แล้ว	17	8.3	188	91.7
8. อื่น ๆ	7	3.4	198	96.6

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 สาเหตุ พบว่า สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงามและน่าสนใจ จำนวน 115 คน (ร้อยละ 56.1) รองลงมาคือ หนังสือมีการแปลเป็นภาษา "ยาวิ" จำนวน 81 คน (ร้อยละ 39.5) หนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 31.7) และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จำนวน 62 คน (ร้อยละ 30.2) ตามลำดับ

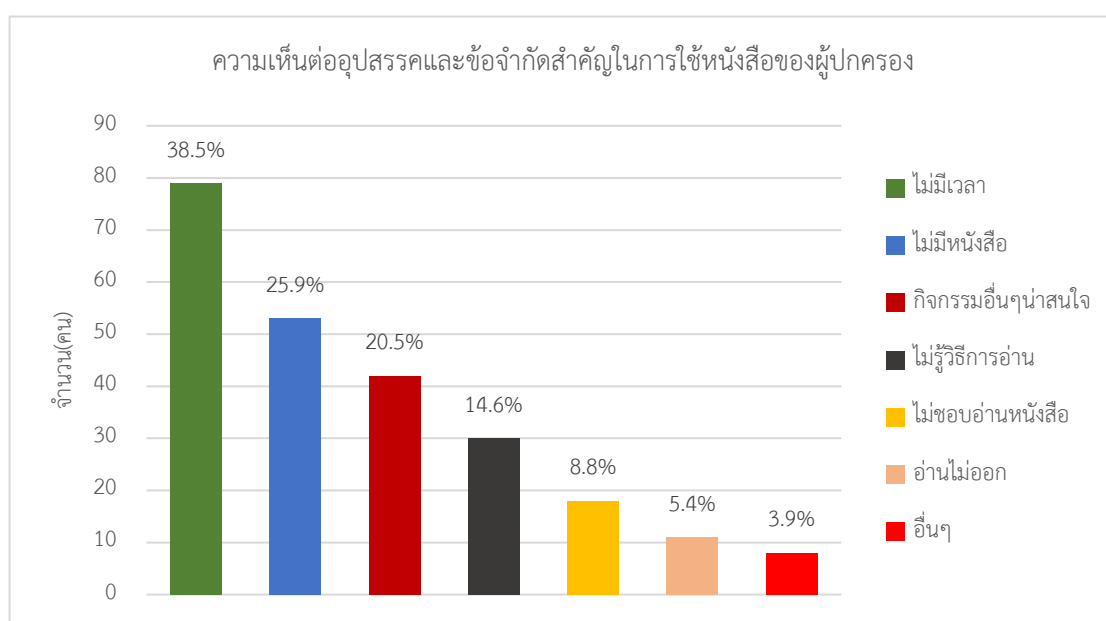
แผนภูมิที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเหตุผลสำคัญของการใช้หนังสือนิทาน

2.3 ผลการวิเคราะห์อุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ตาราง 4 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เรียงลำดับจากจำนวนคนที่ตอบมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

อุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	ตอบ		ไม่ตอบ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลาในการอ่าน	79	38.5	126	61.5
2. ไม่มีหนังสือให้อ่าน	53	25.9	152	74.1
3. กิจกรรมอื่น ๆ น่าสนใจกว่าการอ่าน	42	20.5	163	79.5
4. ไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง	30	14.6	175	85.4
5. อื่น ๆ	18	8.8	187	91.2
6. ไม่ชอบอ่านหนังสือ	11	5.4	194	94.6
7. อ่านหนังสือไม่ออก	8	3.9	197	96.1

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 อุปสรรค พบว่า อุปสรรคสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ การไม่มีเวลาในการอ่าน จำนวน 79 คน (ร้อยละ 38.5) รองลงมาคือ ไม่มีหนังสือให้อ่าน จำนวน 53 คน (ร้อยละ 25.9) การมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากกว่าการอ่าน จำนวน 42 คน (ร้อยละ 20.5) และการไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง จำนวน 30 คน (ร้อยละ 14.6) ตามลำดับ

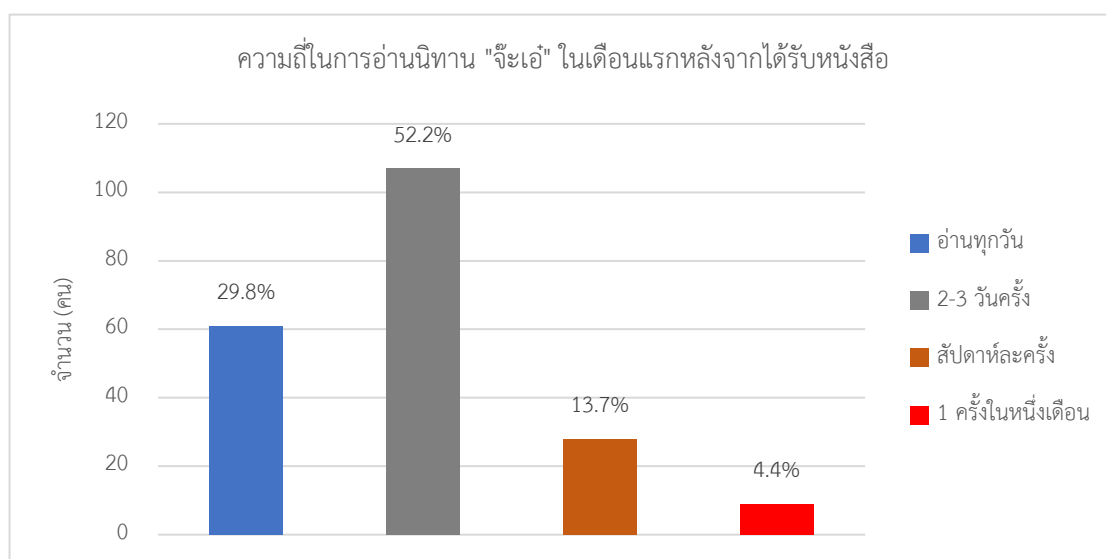
แผนภูมิที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน

2.4 ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือ

ตาราง 5 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับความถี่ในการอ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือ

ความถี่ในการอ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋”	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- อ่านทุกวัน	61	29.8
- 2-3 วันครั้ง	107	52.2
- สัปดาห์ละครั้ง	28	13.7
- 1 ครั้งในหนึ่งเดือน	9	4.4

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือหลังจากเข้าร่วมโครงการแม่รู้ใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 2-3 วันครั้ง จำนวน 107 คน (ร้อยละ 52.2) รองลงมาคือ อ่านทุกวัน จำนวน 61 คน (ร้อยละ 29.8) อ่านสัปดาห์ละครั้ง จำนวน 28 คน (ร้อยละ 13.7) และอ่าน 1 ครั้งในหนึ่งเดือน จำนวน 9 คน (ร้อยละ 4.4) ตามลำดับ

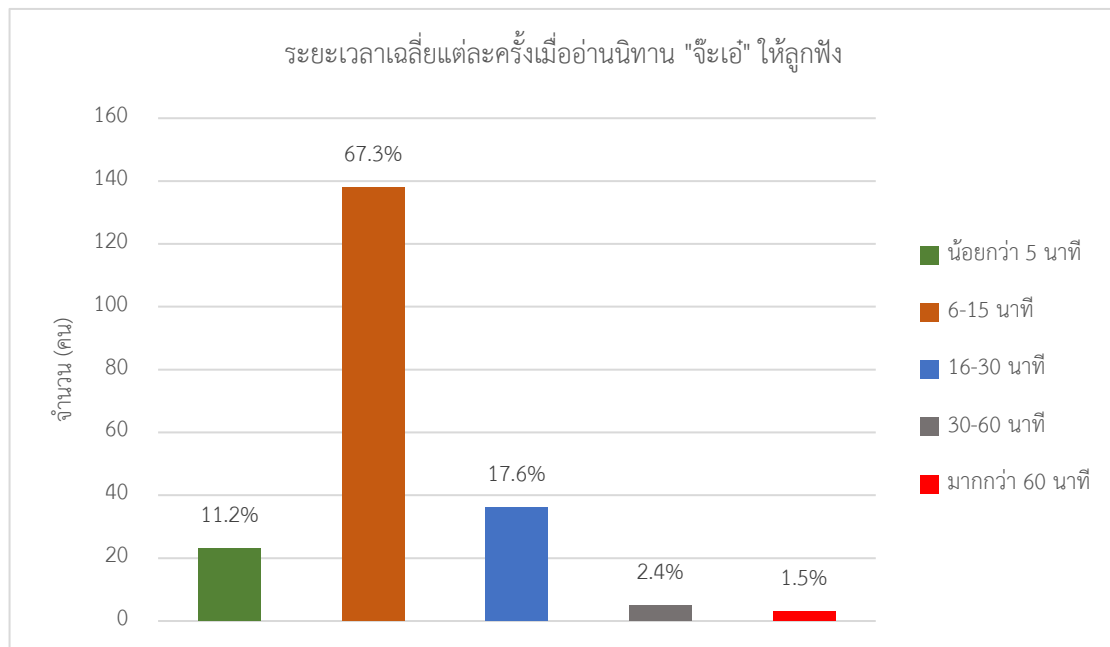
แผนภูมิที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการอ่านนิทานในช่วงเดือนแรกหลังจากได้รับหนังสือ

2.5 ผลการวิเคราะห์ระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟัง

ตาราง 6 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟัง

ระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- น้อยกว่า 5 นาที	23	11.2
- 6-15 นาที	138	67.3
- 16-30 นาที	36	17.6
- 31-60 นาที	5	2.4
- มากกว่า 60 นาที	3	1.5

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟัง พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ระหว่าง 6-15 นาที จำนวน 138 คน (ร้อยละ 67.3) รองลงมาคือ ใช้เวลา 16-30 นาที จำนวน 36 คน (ร้อยละ 17.6) ใช้เวลาน้อยกว่า 5 นาที จำนวน 23 คน (ร้อยละ 11.2) และใช้เวลา 31-60 นาที จำนวน 5 คน (ร้อยละ 2.4) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่านนิทาน "จ๊ะเอ๋" ให้ลูกฟัง

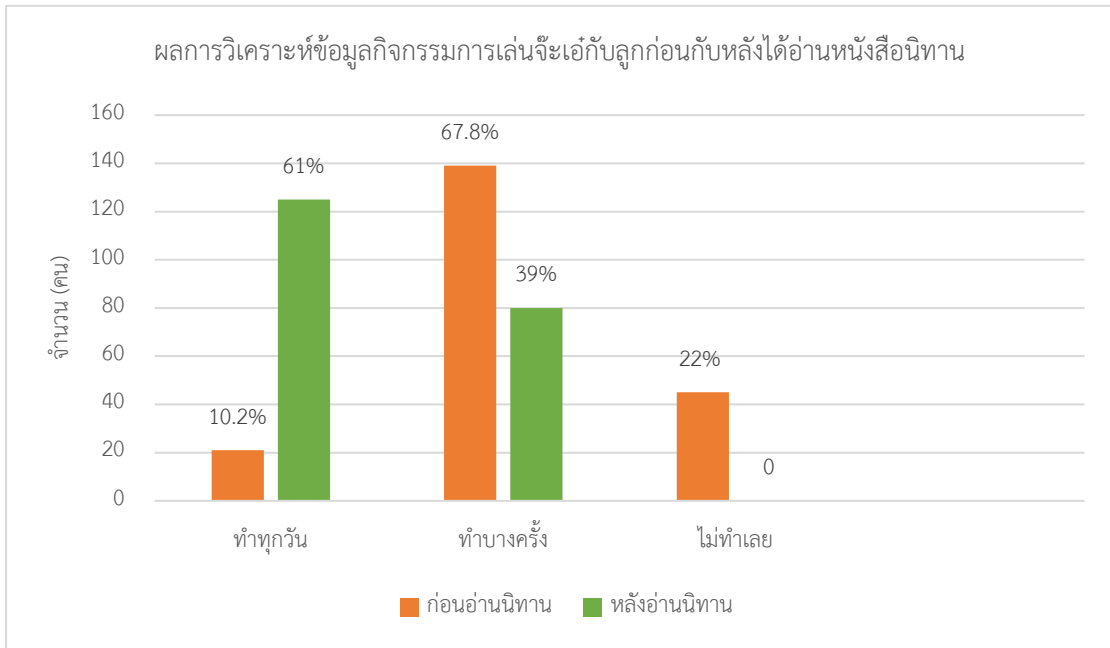
3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

ตาราง 7 ความถี่ และ ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

เล่นจ๊ะเอ๋กับลูก - ก่อนอ่านหนังสือ			เล่นจ๊ะเอ๋กับลูก - หลังอ่านหนังสือ		
พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำทุกวัน	21	10.2	ทำทุกวัน	125	61.0
ทำบางครั้ง	139	67.8	ทำบางครั้ง	80	39.0
ไม่ทำเลย	45	22.0	ไม่ทำเลย	-	-
กอดลูก - ก่อนอ่านหนังสือ			กอดลูก - หลังอ่านหนังสือ		
พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำทุกวัน	94	45.9	ทำทุกวัน	165	80.5
ทำบางครั้ง	101	49.3	ทำบางครั้ง	40	19.5
ไม่ทำเลย	10	4.9	ไม่ทำเลย	-	-
บอกรักลูก - ก่อนอ่านหนังสือ			บอกรักลูก - หลังอ่านหนังสือ		
พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ	พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำทุกวัน	86	42.0	ทำทุกวัน	156	76.1
ทำบางครั้ง	106	51.7	ทำบางครั้ง	49	23.9
ไม่ทำเลย	13	6.3	ไม่ทำเลย	-	-

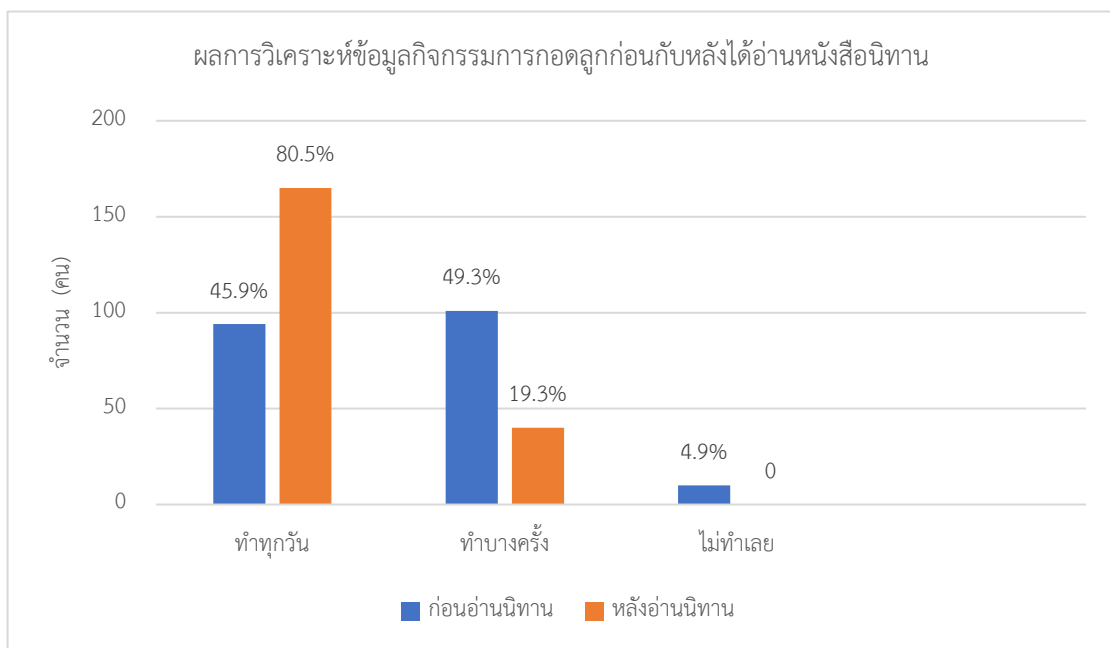
ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนและหลังการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” โดยแบ่งกิจกรรมการเล่นกับลูกออกเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) เล่นจ๊ะเอ๋กับลูก 2) กอดลูก และ 3) บอกรักลูก พบผลดังนี้

1. การเล่นจ๊ะเอ๋กับลูก (ก่อนอ่านหนังสือ) พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเป็นบางครั้ง จำนวน 139 คน (ร้อยละ 67.8) รองลงมาคือ ไม่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเลย จำนวน 45 คน (ร้อยละ 22) และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวน 21 คน (ร้อยละ 10.2) ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูก (หลังอ่านหนังสือ) โดยส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวน 125 คน (ร้อยละ 61) และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกบางครั้ง จำนวน 80 คน (ร้อยละ 39)

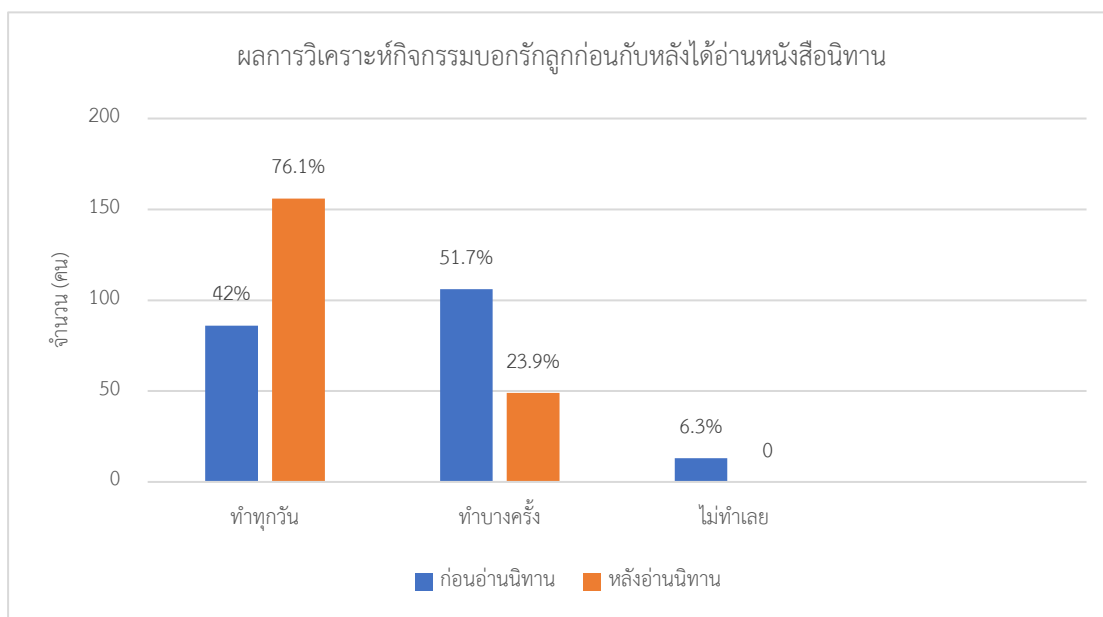
แผนภูมิที่ 6 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกก่อนกับหลังอ่านหนังสือนิทาน

2. การกอดลูก (ก่อนอ่านหนังสือ) พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างกอดลูกเป็นบางครั้ง จำนวน 101 คน (ร้อยละ 49.3) รองลงมาคือ กอดลูกทุกวัน จำนวน 94 คน (ร้อยละ 45.9) และไม่กอดลูกเลย จำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.9) ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการกอดลูก (หลังอ่านหนังสือ) โดยส่วนใหญ่กอดลูกทุกวัน จำนวน 165 คน (ร้อยละ 80.5) และกอดลูกบางครั้ง จำนวน 40 คน (ร้อยละ 19.5)

แผนภูมิที่ 7 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการกอดลูกก่อนกับหลังได้อ่านหนังสือนิทาน

3. การบอกรักลูก (ก่อนอ่านหนังสือ) พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเป็น บางครั้ง จำนวน 106 คน (ร้อยละ 51.7) รองลงมาคือ บอกรักลูกทุกวัน จำนวน 86 คน (ร้อยละ 42) และไม่บอกรักลูกเลย จำนวน 13 คน (ร้อยละ 6.3) ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่ม ตัวอย่างมีการบอกรักลูก (หลังอ่านหนังสือ) โดยส่วนใหญ่บอกรักลูกทุกวัน จำนวน 156 คน (ร้อยละ 76.1) และบอกรักลูกบางครั้ง จำนวน 49 คน (ร้อยละ 23.9)

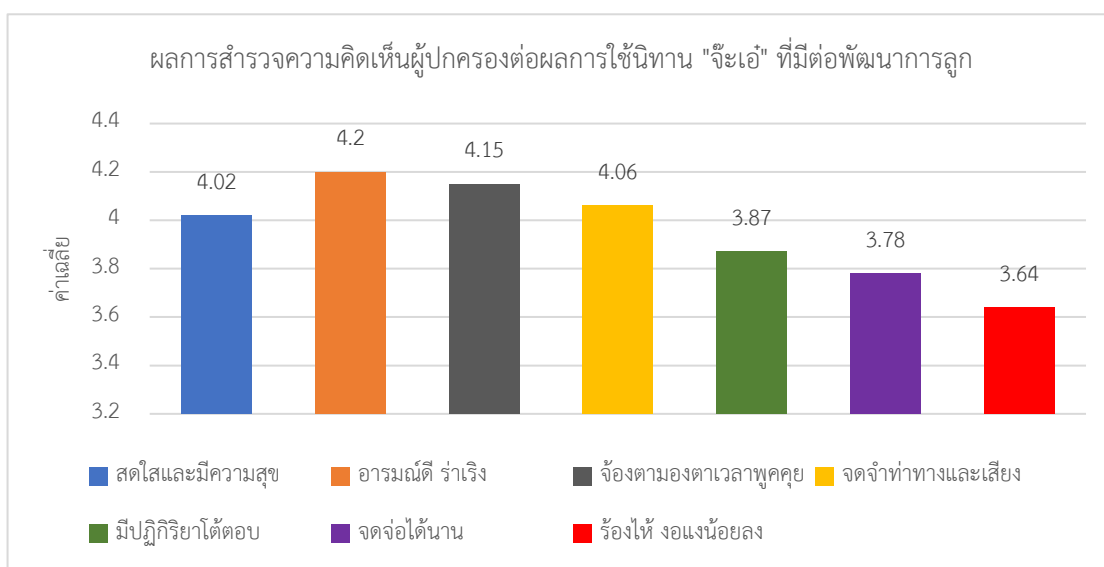
แผนภูมิที่ 8 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมบอกรักลูกก่อนกับหลังได้อ่านหนังสือนิทาน

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก

ผลการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก	n = 205		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
ภาพรวม	4.02	0.49	มาก
1. เมื่อฉันกอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข	4.42	0.66	มากที่สุด
2. ลูกของฉันอารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง	4.20	0.62	มาก
3. เมื่อฉันคุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน	4.15	0.70	มาก
4. ลูกของฉันสามารถจดจำท่าทางและเสียงที่ฉันแสดงออกได้ดี	4.06	0.85	มาก
5. ลูกของฉันมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์	3.87	0.97	มาก
6. ลูกของฉันสามารถจดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้นานขึ้น	3.78	0.61	มาก
7. ลูกของฉันร้องไห้หรืออแงน้อยลงเมื่อฉันทำกิจกรรมกับลูก	3.64	1.01	มาก

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการลูกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ เมื่อดูหนังหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ ลูกของฉันทารมณ์ดี และมีนิสัยร่าเริง ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อดูหนังกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน ($\bar{X} = 4.15$) ลูกของฉันทสามารถจดจำท่าทางและเสียงที่ฉันแสดงออกได้ดี ($\bar{X} = 4.06$) และลูกของฉันทมีปฏิริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.87$) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 9 ความคิดเห็นผู้ปกครองต่อผลการใช้นิทาน "จ๊ะเอ๋" ที่มีต่อพัฒนาการลูก

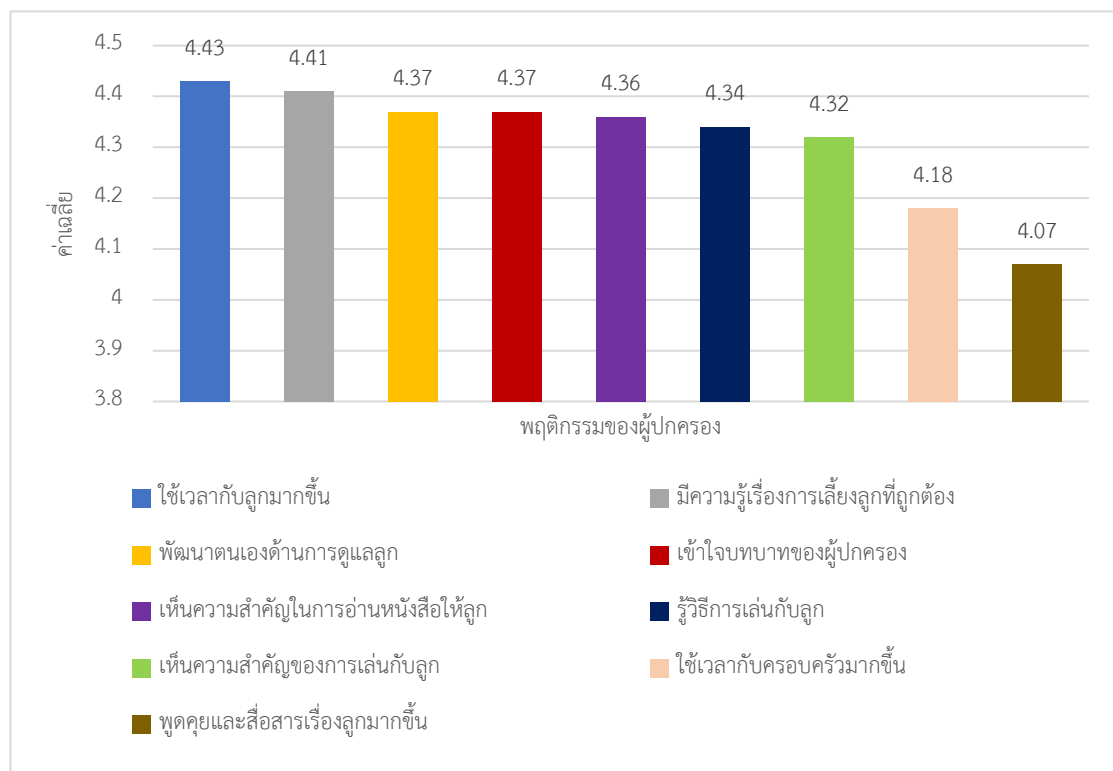
3.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว โดยเรียงลำดับจากคะแนนมากที่สุดถึงน้อยที่สุด

ผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว	n = 205		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
ภาพรวม	4.31	0.46	มากที่สุด
1. หนังสือช่วยฉันใช้เวลาอยู่กับลูกมากยิ่งขึ้น	4.43	0.61	มากที่สุด
2. หนังสือช่วยฉันมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง	4.41	0.59	มากที่สุด
3. หนังสือช่วยให้ฉันต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก	4.37	0.65	มากที่สุด
4. หนังสือส่งผลให้ฉันเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น	4.37	0.73	มากที่สุด

ผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว	n = 205		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
5. หนังสือช่วยให้ฉันเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก	4.36	0.57	มากที่สุด
6. หนังสือช่วยฉันรู้วิธีการเล่นกับลูก	4.34	0.62	มากที่สุด
7. หนังสือช่วยฉันเห็นความสำคัญของการเล่นกับลูก	4.32	0.66	มากที่สุด
8. หนังสือช่วยให้ฉันใช้เวลากับครอบครัวมากยิ่งขึ้น	4.18	0.78	มาก
9. หนังสือช่วยให้ฉันพูดคุยและสื่อสารกับสามีเรื่องลูกมากยิ่งขึ้น	4.07	0.75	มาก

ตารางที่ 9 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ หนังสือช่วยฉันใช้เวลากับลูกมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือหนังสือช่วยฉันมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.41$) หนังสือช่วยให้ฉันต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก ($\bar{X} = 4.37$) หนังสือส่งผลให้ฉันเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.37$) และหนังสือช่วยให้ฉันเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 10 ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อผลการใช้หนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอสรุปผลของการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการนำผลไปต่อยอดงานวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดดังนี้

4.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยประชากร เป็นผู้ปกครองรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องกิจกรรมโครงการเสริมสร้างสุขภาวะแม่รุ่นใหม่ยุค Thailand 4.0 โดยสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ จำนวน 710 คน จาก 9 ตำบล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 256 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตำบลเป้าหมายอย่างง่ายในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้จำนวนตำบล 4 ตำบล โดยเป็นตำบลในจังหวัดปัตตานี 1 ตำบล จังหวัดยะลา 2 ตำบล และจังหวัดนราธิวาส 1 ตำบล จากตำบลทั้ง 4 ตำบล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 320 ชุด ผ่านแกนนำกลุ่มสตรีของแต่ละตำบล ซึ่งแบ่งเป็นตำบลละ 80 ชุด และได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 205 ชุด แบ่งตามจังหวัดเป็นปัตตานี 96 ชุด (ร้อยละ 46.8) ยะลา 60 ชุด (ร้อยละ 29.3) นราธิวาส 49 ชุด (ร้อยละ 23.9)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ปกครองในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงค่ำก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ และสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” คือหนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงาม และน่าสนใจ รองลงมาคือ หนังสือมีการแปลเป็นภาษา “ยาวิ” ตามด้วยหนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตามลำดับ โดยอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่ามากที่สุดคือ การไม่มีเวลาในการอ่าน รองลงมาคือ ไม่มีหนังสือให้อ่าน ตามด้วยการมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากกว่าการอ่าน และการไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง ตามลำดับ ในส่วนความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือพบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 2-3 วันครั้ง รองลงมาคือ อ่านทุกวัน อ่านสัปดาห์ละครั้ง และอ่าน 1 ครั้งในหนึ่งเดือน ตามลำดับ และระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่าน

หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟังส่วนใหญ่ใช้เวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งในการอ่านหนังสือนิทาน ระหว่าง 6-15 นาที รองลงมาคือ ใช้เวลา 16-30 นาที ตามด้วยใช้นานน้อยกว่า 5 นาที และใช้เวลา 31-60 นาที ตามลำดับ

การประเมินผู้ปกครองก่อนและหลังจากได้รับหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่าก่อนได้รับหนังสือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเป็นบางครั้งมากถึงร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ ไม่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเลย จำนวนร้อยละ 22 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 10.2 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 61 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 39 โดยไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่เล่นกับลูก หลังจากได้รับหนังสือ เมื่อพิจารณากิจกรรมการกอดลูก พบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างกอดลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ กอดลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 45.9 และไม่กอดลูกเลย จำนวนร้อยละ 4.9 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการกอดลูกมากขึ้น โดยส่วนใหญ่กอดลูกทุกวันเป็น จำนวนร้อยละ 80.5 และกอดลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 19.5 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดไม่กอดลูกหลังจากได้รับหนังสือ สำหรับการบอกรักลูกพบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 42 และไม่บอกรักลูกเลย จำนวนร้อยละ 6.3 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 76.1 และบอกรักลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 23.9 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่บอกรักลูกหลังจากได้รับหนังสือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการลูกอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ 1) เมื่อฉันทอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข 2) ลูกของฉันทารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง 3) เมื่อฉันทุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน 4) ลูกของฉันทสามารถจดจำท่าทางและเสียงที่ฉันแสดงออกได้ดี และ 5) ลูกของฉันทมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ 1) หนังสือช่วยฉันใช้เวลาอยู่กับลูกมากยิ่งขึ้น 2) หนังสือช่วยฉันมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง 3) หนังสือช่วยให้ฉันต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก 4) หนังสือส่งผลให้ฉันเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น และ 5) หนังสือช่วยให้ฉันเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก

4.2 อภิปรายผล

ผู้ปกครองถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของลูก (Eisenberg et al., 1996; Wood, 2002) การศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ชัดถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของบุตร ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียน ความสำเร็จในการเรียนของบุตร การสนับสนุนส่งเสริมทักษะการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์แล้ว (Kreider, 2006) ยังส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม (Patrikakou, 2008) นอกจากนี้ยังป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย (Zins et al., 2004) ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมกับบุตรที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพราะการมีปฏิสัมพันธ์หรือทำกิจกรรมกับบุตรถือว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของบุตร (Epstein, 2011; พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554) ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของบุตรในอนาคต

การวิจัยผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างผู้ปกครองกับบุตร และมุ่งศึกษาปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกันคือความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยใช้หนังสือนิทานเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมและส่งเสริมพัฒนาบุตรให้มีพัฒนาการตามความเหมาะสมของช่วงวัย ในขณะเดียวกันการใช้หนังสือนิทานที่สร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหรือผู้ใหญ่กับบุตร จะเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่จะเป็นปัจจัยร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรไปพร้อมกัน โดยเป้าหมายของการศึกษานี้คือการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองและศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลจากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) (2551) ได้ทำการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการอ่านของคนไทยซึ่งมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับการศึกษานี้คือ ช่วงเวลาในหนึ่งวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ที่นิยมอ่านหนังสือมากที่สุด 3 อันดับคือเวลาที่ว่างจากกิจกรรมหรือภารกิจในแต่ละวัน โดยพบว่า เวลาว่างในช่วงเย็นขณะอยู่บ้าน เป็นช่วงเวลาที่นิยมอ่านหนังสือมากที่สุด ตามด้วยช่วงเวลาก่อนนอนเป็นช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับสองสำหรับการอ่านหนังสือ และช่วงเวลาพักเที่ยงเป็นช่วงเวลาอดนิยมนับสามสำหรับการอ่านหนังสือของเยาวชน และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) (2558) ที่ได้สำรวจช่วงเวลาการอ่านหนังสือของคนไทยซึ่งข้อค้นพบในการอ่านมีช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากผู้ปกครองอาจมีภารกิจที่ต้องทำหลายอย่างในช่วงเวลากลางวัน แม้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่ภารกิจของแม่บ้านนั้นมีจำนวนมาก โดยเฉพาะภารกิจในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนบุตรของผู้ตอบซึ่งส่วนมากมีมากกว่า 2 คน ที่สำคัญปัจจุบันสตรีมุสลิมเริ่มออกทำงานนอกบ้านและดูแลบริหารจัดการด้านการเงินด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากปัญหาด้านการดูแลของผู้นำครอบครัว (นพรัตน์ กอวัฒนากุล, 2559) ประเด็นช่วงเวลาดังกล่าวของผู้ปกครองในการอ่านหนังสือหรือเล่นกับบุตรที่ค้นพบนี้ ถือว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมากที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองโดยเฉพาะสตรี ที่ต้องเข้าใจบริบทการใช้ชีวิตของผู้ปกครอง ซึ่งบางครั้งหลายหน่วยงานมองว่าผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรในช่วงกลางวัน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องจัดหาวิธีการและแนวทางในการส่งเสริมผู้ปกครองให้เหมาะสมกับเวลาที่แท้จริง

การศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงามและน่าสนใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของผู้ปกครอง การศึกษาของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.ร.) (2551) มีข้อค้นพบที่สนับสนุนข้อมูลของการศึกษานี้เช่นกันที่ปัจจัยด้านคุณภาพ รูปแบบ และเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของคนไทย ที่น่าสนใจคือการศึกษานี้พบว่าผู้ปกครองจำนวนมากตอบว่า ปัจจัยที่ทำให้อ่านหนังสือ คือหนังสือมีการแปลเป็นภาษา "ยาวี" ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมและใช้ภาษายาวีในการสื่อสาร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ชาวบ้านส่วนมากจะใช้ภาษายาวีในการสื่อสารเป็นหลัก ภาษาจึงมีความสำคัญเพราะผู้ปกครองสามารถเข้าใจได้ง่ายและเป็นสิ่งที่เขาค้นเคย ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ทุกภาคส่วนควรทำหนังสือแบบสองภาษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถเข้าใจและรู้สึกถึงความเป็นวัฒนธรรมที่ตนเองเข้าถึงได้ ซึ่งจะยิ่งทำให้การใช้หนังสือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาพบว่าอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ลำดับแรก คือการไม่มีเวลาในการอ่าน ซึ่งเป็นไปตามการอธิบายในหัวข้อช่วงเวลาในการอ่านข้างต้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีภารกิจในแต่ละวันมากจนไม่มีเวลาอ่านหนังสือ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง (Hornby, 2011; Hornby & Lafaele, 2011) ได้แก่ ความเชื่อและทัศนคติของผู้ปกครอง สถานภาพทางสังคม การบริหารเวลา ความรู้ความเข้าใจ และรายได้ (Williams & Sánchez, 2013) เป็นต้น ก็อาจส่งผลต่อการไม่มีเวลาของครอบครัว ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาในเชิงลึกต่อไปว่าสาเหตุของการไม่มีเวลาที่แท้จริงเป็นผลจากปัจจัยใด สำหรับข้อค้นพบที่น่าสนใจสำหรับอุปสรรคใน

การอ่านก็คือ ผู้ปกครองจำนวนมากที่ระบุว่าไม่มีหนังสือให้อ่าน ซึ่งต้องพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่นเดียวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่ได้กล่าวก่อนหน้านี้ แต่ที่เป็นข้อสังเกตสำคัญคือรายได้ของผู้ปกครอง (Williams & Sánchez, 2013) ซึ่งพื้นที่ภาคใต้ถือได้ว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชาชนมีรายได้ต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งปัจจัยด้านรายได้มีผลต่อการซื้อหนังสือของผู้ซื้อ (ภัทรินทร์ สิมะชาติ, 2545) ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเลือกซื้อหนังสือหรือมีหนังสือไว้ในครอบครอง และการเข้าถึงหนังสือในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจาก ราคาหนังสือที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้ในแต่ละเดือนของประชาชนกลุ่มนี้ (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.ร.), 2551)

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความรู้และทัศนคติของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุตร (Patrikakou, 2008; มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮียะ, 2558) ซึ่งการให้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะให้ความรู้และสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุตร จากการประเมินผู้ปกครองก่อนและหลังจากได้รับหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า หลังได้รับหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเล่น “จ๊ะเอ๋” การกอดบุตร และบอกรักบุตรเพิ่มมากขึ้น หนังสือยังส่งผลให้ผู้ปกครองบางส่วนที่ไม่เคยเล่นกับบุตร ไม่เคยกอดบุตร และบอกรักบุตรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองในทางบวก โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับบุตรด้วยการเล่น กอด บอกรักมากขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หนังสือที่ดีและมีคุณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตร ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการสนับสนุนหนังสือแก่ผู้ปกครองในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและตระหนักในคุณค่าการทำกิจกรรมกับบุตรที่จะส่งผลต่อพัฒนาการตามช่วงวัยของบุตรต่อไปในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการบุตร จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการบุตรอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้ปกครองมีการปฏิสัมพันธ์กับบุตรมากยิ่งขึ้นหลังจากได้ใช้หนังสือนิทาน ซึ่งพัฒนาการของบุตรเป็นไปตามที่ สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2560) ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนที่สามารถพัฒนาได้หากผู้ปกครองเล่นและเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุตร รวมทั้งหมั่นพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ ชวนให้บุตรเล่าเรื่องที่เขาพบเห็นหรือได้ยินมา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและต่อยอดความรู้ให้กับบุตร รวมถึงการพูดคุยกับบุตรเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หรืออาจสร้างเพื่อนสมมติในจินตนาการ ซึ่งการเล่น “จ๊ะเอ๋” กับบุตรนั้นเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการสื่อสาร การเป็นแบบอย่าง การแสดงบทบาทสมมุติ และพูดคุยเกี่ยวกับอารมณ์กับบุตร ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการ จากการศึกษาได้เห็นชัดว่า ผลจากการเล่นของผู้ปกครองกับบุตรส่งผลให้บุตรสดใส มีความสุข บุตรอารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง และมีปฏิริยาตอบกลับเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่า การเล่นของผู้ปกครองหรือการพูดคุยสื่อสารกับบุตรของผู้ปกครองควรปฏิบัติในหลายมิติ

และต่อเนื่อง ผู้ปกครองอาจสื่อสารในเรื่องราวที่ใกล้ตัวและให้ตัวเองเป็นของเล่นของบุตรที่ดีที่สุด เพื่อให้บุตรมีพัฒนาการที่ดี ทั้งสติปัญญา อารมณ์ สังคม และการสื่อสาร

การอ่านถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นอกจากส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีของบุตรแล้ว ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวด้วย (Phillips, Norris, & Anderson, 2008; Sayer, Bianchi, & Robinson, 2004) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (Armbruster, Lehr, & Osborn, 2006) ซึ่งเป็นผลทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยกับกิจกรรมการอ่าน ทั้งที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือเพื่อตนเองหรือการอ่านหนังสือให้บุตร โดยหากผู้ปกครองเป็นนักอ่านก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุตรได้เห็น ซึ่งถือเป็นการแสดงออกและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุตร ในขณะที่หากผู้ปกครองอ่านหนังสือให้บุตร ฟังก็จะยิ่งส่งผลดีแก่ครอบครัว ซึ่งการศึกษานี้พบว่า การใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ก่อให้เกิดการใช้เวลากับบุตรมากขึ้น การส่งเสริมความรู้เรื่องการเลี้ยงบุตรที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง และส่งผลให้ผู้ปกครองได้เข้าใจบทบาทของตนเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ปกครองที่ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่าน ที่นอกจากการพัฒนาตนเองและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรแล้วก็เพื่อให้ครอบครัวเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งด้วยการทำกิจกรรมร่วมกันและใช้เวลาในการพูดคุยสื่อสารที่สามารถสร้างความรักความผูกพันให้เพิ่มขึ้นในครอบครัวที่เรารัก

4.3 ข้อเสนอแนะ

1. หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เป็นหนังสือที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงแก่ครอบครัวในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตร การเลี้ยงดูบุตร และการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานส่งเสริมบุตรและครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข สถาบันการศึกษา องค์การประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในการผลิตหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” หรือหนังสือนิทานประเภทอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวในพื้นที่ชนบท หรือครอบครัวที่ไม่สามารถเข้าถึงหนังสือที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำหนังสือไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและเลี้ยงดูบุตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้นรวมถึงสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมกับบุตรผ่านหนังสือหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับบริบท การพัฒนาผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการเวลาในการอ่านหนังสือหรือเล่นกับบุตร รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญในการเลี้ยงดูและทำกิจกรรมกับบุตรอย่างต่อเนื่อง

3. การศึกษานี้พบว่า เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ปกครองเลือกอ่านหนังสือนิทาน คือการที่หนังสือมีการแปลเป็นภาษาอวั ดั้งนั้นการผลิตหนังสือสำหรับบุตรหรือผู้ปกครองควรมีการทำเป็นสองภาษาหรือแปลเป็นภาษาที่ผู้ปกครองหรือบุตรสามารถเข้าใจได้ง่าย หรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมและบริบทในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะสามารสรสร้างความรู้สึกร่วมในหนังสือ และผู้ใช้นหนังสือสามารถใช้นหนังสือได้อย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพ

4. อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการไม่อ่านหนังสือของผู้ปกครองคือการไม่มีหนังสือ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ควรใช้งบประมาณกองทุนส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือกองทุนอื่น ๆ เพื่อซื้อหนังสือให้ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ควรทำกิจกรรมแจกหนังสือแก่ผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพแก่บุตรผ่านกิจกรรมการอ่านของผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพของครอบครัว

5. หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ สกสว. สสส. เป็นต้น ควรกำหนดให้การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของหน่วยงาน และกำหนดเป้าหมายรวมถึงขอบเขตการให้งบประมาณที่ชัดเจน และควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาหนังสือนิทานสำหรับบุตรและครอบครัวที่สามารถส่งผลต่อการพัฒนาบุตรและครอบครัวที่ครอบคลุมในทุกประเด็นการพัฒนา และให้สอดคล้องกับความเชื่อ วัฒนธรรม และบริบทในแต่ละพื้นที่ และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน การสร้างเครือข่ายการอ่านสำหรับบุตรและครอบครัวทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านให้ยั่งยืนในอนาคต

รายการอ้างอิง

- คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB). (2558). *การศึกษาพฤติกรรมการอ่านและซื้อหนังสือของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย (PUBAT).
- จรีวรรณ สุวรรณเวช และอัญญมณี บุญชื้อ (2558). การวิเคราะห์บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของเด็กก่อนอนุบาลโรงเรียนวัดไทร (ถาวรพรหมานุกูล). *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 10(1), 628-640.
- ณชญา บุรณะพิมพ์ นลินรัตน์ อภิชาติ รุ่งลาวัลย์ ละอามาศ และวิลลาวัลย์ คัดทะจันทร์. (2562). การส่งเสริมความสามารถของผู้ปกครองโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในการผลิตหนังสือผ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อใช้ประโยชน์ ในชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(1), 189-200.
- ดุษยา จิตตะโยธิน. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind Diana Baumrind's Parenting Styles. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 29(4), 173-187.
- เดชา ทำดี จุฑามาศ โชติบาง เนตรทอง นามพรหม อุษณีย์ จินตะเวช พัชรี วรกิจพูนผล. (2561). แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 1 เดือน ถึง 2 ปี. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา*, 19(12), 3-16.
- ทิตินา แคมมณี และคณะ. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปวีณา ศรีวิวัฒน์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และจตุรงค์ เลหาพะเพ็ญศรี. (2555). ศึกษาและออกแบบหนังสือนิทานภาพประกอบการเรียนรู้คุณธรรม. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 3(2), 96-109.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554). *ผู้ปกครองและผู้เรียน หันส่วนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ภัทรินทร์ สิมะชาติ. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อหนังสือของผู้บริโภค กรณีศึกษาบริษัท เอเชีย บุ๊คส์ จำกัด*. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- มีสลัน มาหะมะ. (2559). *อิสลามกับสถาบันครอบครัว*. เข้าถึงเมื่อ 19 เมษายน 2559 <http://www.islammore.com/view/960>

- มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์. (2558). *การนำเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเด็กมุสลิมตามบริบทสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. (ครุศาสตร์ดุฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- เยาลักษณ์ สุวรรณแห. (2546). เด็กกับการอ่าน. *วารสารวิทยบริการ*, 14(3), 43-47.
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2560). *คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน เด็กวัยอนุบาล 3-6 ปี*. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย
- วิภาดา โทณสูงเนิน. (2554). *ประเภทของหนังสือเด็ก*. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2563 <http://wiphada52-arti3901.blogspot.com/2011/09/blog-post.html>
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุขคนธ์. (2550). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา*, 5(1), 105-118.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2553). *สถาบันครอบครัว : พัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาคมไทยสร้างสรรค์. (2556). *การเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็ก*. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2563 <http://taiwisdom.org/rpartcl>
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). *หลักสูตรคู่มือค่ายผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอว.). (2551). *โครงการวิจัยทัศนคติและพฤติกรรมการอ่านของคนไทย*. เข้าถึงเมื่อ 4 พฤษภาคม 2563 <https://www.tkpark.or.th/stocks/extra/00067e.pdf>
- สุดใจ พรหมเกิด. (2553). *หนังสือภาพสี่สร้างสรรค์พัฒนาสมองและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของลูกน้อย*. กรุงเทพฯ: แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน.
- สุวิน ศรีเมือง. (2561). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรณีศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแขวงหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(29), 174-183.
- อรพินทร์ ชูชม. (2545). *เอกสารคำสอนวิชา วป502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อับดุลลอฮ์ นาซิหฺ อุลวาน. (2553). *เลี้ยงลูกด้วยอิสลาม (อัล-มุสลิมัต, แปล)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่องทางธรรม.
- อาหมัด อัลฟารีดี. (2552). *40 หะดีษสร้างครอบครัวคุณธรรมสู่สังคมอุดมสุข*. เข้าถึงเมื่อ 25 กรกฎาคม 2559 <https://islamhouse.com/th/books/202892/>

- Armbruster, B. B., Lehr, F., & Osborn, J. (2006). *A Child Becomes a Reader: Proven Ideas from Research for Parents* (3 ed.). Jessup, MD: The National Institute for Literacy and The Partnership for Reading.
- Barnardos' National Children's Resource Centre. (2006). *Parental involvement - A handbook for childcare providers*. Dublin The National Children's Resource Centre.
- Bronfenbrenner, U. (1991). *What do families do?* : Winter/Spring.
- Center on the Developing Child at Harvard University. (2014). Enhancing and Practicing Executive Function Skills with Children from Infancy to Adolescence. Retrieved 29 March 2020 www.developingchild.harvard.edu
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Murphy, B. C. (1996). Parents' reactions to children's negative emotions: Relations to children's social competence and comforting behavior. *Child development*, 67(5), 2227-2247.
- Epstein, J. L. (1992). *School and Family Partnerships*. Retrieved from Baltimore:
- Epstein, J. L. (2011). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools* (2nd ed.). Suite: Westview Press.
- Gestwicki, C. (2009). *Home, School, and Community Relations*. Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- Gilkerson, J., Richards, J. A., & Topping, K. J. (2017). The impact of book reading in the early years on parent-child language interaction. *Journal of Early Childhood Literacy*, 17(1), 92-110.
- Hornby, G. (2011). *Parental involvement in childhood education: Building effective school-family partnerships*: Springer Science & Business Media.
- Hornby, G., & Lafaele, R. (2011). Barriers to parental involvement in education: An explanatory model. *Educational Review*, 63(1), 37-52.
- Huang, Y. (2019). Parent-Child Reading: More than to Improve Children's Reading. *Open Access Library Journal*, 6(04), 1-7.
- Kreider, H. (2006). Family Involvement: What Does Research Say? Retrieved 22 February 2016 <https://www.gse.harvard.edu/news/uk/06/07/family-involvement-what-does-research-say>

- Mol, S. E., Bus, A. G., De Jong, M. T., & Smeets, D. J. (2008). Added value of dialogic parent-child book readings: A meta-analysis. *Early education and development, 19*(1), 7-26.
- Patrikakou, E. N. (2008). *The power of parent involvement: evidence, ideas, and tools for student success*. Illinois: Center on Innovation and Improvement.
- Pena, D. C. (2000). Parent involvement: Influencing factors and implications. *The Journal of Educational Research, 94*(1), 42-54.
- Phillips, L. M., Norris, S. P., & Anderson, J. (2008). Unlocking the door: Is parents' reading to children the key to early literacy development? *Canadian Psychology/Psychologie canadienne, 49*(2), 82.
- Redding, S. (1998). *Parents and learning*: International Academy of Education, UNESCO.
- RM Education. (2012). *Schools and Families: Working Together Survey of Schools and Parents 2012*. Retrieved from Oxon OX:
- Sayer, L. C., Bianchi, S. M., & Robinson, J. P. (2004). Are parents investing less in children? Trends in mothers' and fathers' time with children. *American journal of sociology, 110*(1), 1-43.
- Strayhorn, J. M., & Weidman, C. S. (1991). Follow-up one year after parent-child interaction training: Effects on behavior of preschool children. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 30*(1), 138-143.
- The Office of First Lady of the State of Tennessee. (2012). *Prenatal Engagement in Tennessee*. Retrieved from
- Trotman, M. F. (2001). Involving the African American parent: Recommendations to increase the level of parent involvement within African American families. *Journal of Negro Education, 275-285*.
- Williams, T. T., & Sánchez, B. (2013). Identifying and decreasing barriers to parent involvement for inner-city parents. *Youth & Society, 45*(1), 54-74.
- Wood, C. (2002). Parent-child pre-school activities can affect the development of literacy skills. *Journal of research in reading, 25*(3), 241-258.
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building school success on social and emotional learning*. New York: Teachers College Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและ
ความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองบุตรก่อนวัยเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”
ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนหลังการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋”
ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของลูก
ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ หากมีข้อเสนอแนะหรือคำถามเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ ดร.มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮีฮ์ หัวหน้าโครงการวิจัย และอาจารย์ประจำคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โทร/WhatsApp +66892989834 E-mail: assalihee@gmail.com

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. จังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส
2. เพศ ชาย หญิง
3. สถานะผู้ใช้หนังสือ พ่อ แม่ อื่น ๆ (ระบุ).....
3. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 - 29 ปี 30 -39 ปี 40 -49 ปี 50 ปีขึ้นไป

4. การศึกษาสูงสุด ปวช./ปวส. ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท
ปริญญาเอก อื่นๆ
5. ลักษณะงาน/อาชีพ แม่บ้าน ธุรกิจ/การลงทุน รัฐบาล การศึกษา/องค์กรการ
กุศล เกษตร/อุตสาหกรรม สาธารณสุข ธุรกิจส่วนตัว/อิสระ อื่นๆ
6. จำนวนบุตร 1 คน 2 คน 3 คน 4 คน 5 คนขึ้นไป
7. อายุของบุตรเฉพาะก่อนวัยเรียน 0-6 เดือน 7 เดือน – 1 ปี 1 ปี – 2 ปี 3 ปี – 4
ปี 5 ปี – 6 ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋”

1. ท่านใช้หรืออ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋” ในช่วงใด
- ช่วงเช้าก่อนทำงาน
 - ช่วงสายหลังทำงานบ้านหรือช่วงพักจากการทำงาน
 - ช่วงเย็นหลังเลิกงาน
 - ช่วงค่ำก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ
 - ไม่กำหนดช่วงเวลา แล้วแต่โอกาสและเวลาว่าง
 - อื่น ๆ ระบุ.....
2. สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋” ของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงาม และน่าสนใจ
 - หนังสือมีการแปลเป็นภาษา “ยารี”
 - หนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง
 - ชอบอ่านหนังสือบุตรและเป็นคนชอบอ่านหนังสืออยู่แล้ว
 - ลูกชอบให้อ่านหนังสือ “จ๊ะเอ๋”
 - ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกเพิ่มเติม
 - ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - อื่น ๆ ระบุ.....
3. อุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไม่มีเวลาในการอ่าน
 - ไม่ชอบอ่านหนังสือ
 - อ่านหนังสือไม่ออก
 - ไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง
 - ไม่มีหนังสือให้อ่าน

กิจกรรมอื่น ๆ น่าสนใจกว่าการอ่าน

อื่น ๆ ระบุ.....

4. ความถี่ในการอ่านหนังสือ “จีเอ” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือ

อ่านทุกวัน 2-3 วันครั้ง

สัปดาห์ละครั้ง 1 ครั้งในหนึ่งเดือน

ไม่อ่านเลย

5. ระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่อท่านอ่านหนังสือ “จีเอ” ให้ลูกฟัง

น้อยกว่า 5 นาที 6-15 นาที

16-30 นาที 31-60 นาที

มากกว่า 60 นาที

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นกับลูกก่อนหลังการใช้หนังสือ “จีเอ”

พัฒนาการของลูก	ก่อนอ่านหนังสือ			หลังอ่านหนังสือ		
	ทำทุกวัน	ทำบางครั้ง	ไม่ทำเลย	ทำทุกวัน	ทำบางครั้ง	ไม่ทำเลย
1. เล่นจีเอกับลูก						
2. กอดลูก						
3. บอกรักลูก						

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือ “จีเอ” ที่มีต่อพัฒนาการของลูก

พัฒนาการของลูก	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ลูกของฉันอารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง					
2. ลูกของฉันสามารถจดจ่อกับสิ่งต่าง ๆ ได้นานขึ้น					
3. เมื่อฉันคุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน					
4. เมื่อฉันกอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข					
5. ลูกของฉันมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์					
6. ลูกของฉันร้องไห้หรืออแงน้อยลงเมื่อฉันทำกิจกรรมกับลูก					
7. ลูกของฉันสามารถจดจำท่าทางและเสียงที่ฉันแสดงออกได้ดี					

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือ “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หนังสือช่วยให้ฉันเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก					
2. หนังสือช่วยฉันมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง					
3. หนังสือช่วยฉันรู้วิธีการเล่นกับลูก					
4. หนังสือช่วยฉันเห็นความสำคัญของการเล่นกับลูก					
5. หนังสือช่วยฉันใช้เวลากับลูกมากยิ่งขึ้น					
6. หนังสือช่วยให้ฉันใช้เวลากับครอบครัวมากยิ่งขึ้น					
7. หนังสือช่วยให้ฉันพูดคุยและสื่อสารกับสามีเรื่องลูกมากยิ่งขึ้น					
8. หนังสือช่วยให้ฉันต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก					
9. หนังสือส่งผลให้ฉันเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น					

ภาคผนวก ข ตัวอย่างภาพกิจกรรมการลงพื้นที่

